

Polgár Ernő

LÓTUSZVIRÁG

Polgár Ernő

Lótuszvirág
Távol-keleti történetek

Prológus könyvek
Neoprológus
Budapest, 1994

© Polgár Ernő

ISBN: 463 7932 17 8

Borítóterv: Szák András

Kiadja a Neoprológus Bt.

Nyomdai munkák: BKM Pedagógiai Intézet nyomdájában

Felelős szerkesztő: Lovas Ildikó

Tördelőszerkesztő: Zseni Andrea

Előszó

"Nehéz az emberré levés" (Buddha)

Buddha, Gautama Sziddhártha herceg, a Megvilágosodott tanításai, a buddhizmus észak-indiai szülőföldjéről az időszámításunk kezdete körüli időkben két úton indult el: déli irányban és északra. A déli irányban elterjedt ún. Hinajána-, Kis kocsi-ág rövid indiai virágzás után Burmában, Thaiföldön és Dél-Kelet-Ázsiában maradt fenn, elsősorban a főleg tamilok és szingalézek lakta Ceylon szigetén, Sri Lankán.

Az északi ág (Mahájána = Nagy Kocsi), melyre sokan férnek föl: széles tömegek vallásává vált Belső-Ázsiában, de megjelent Kínában, Koreában is, s onnan jutott el Japánba. Belső Ázsiából pedig Tibetbe, ahol kínai és indiai hatások is szerepet játszottak.

Kultúrtörténeti érdekesség, hogy a hetedik-nyolcadik században a buddhizmus kialakulása helyszínén lassan háttérbe szorult, ugyanakkor Indiát kivéve egész kelet-Ázsia buddhista lett. Kialakultak az egymásra kölcsönösen ható nemzeti buddhizmusok: gyönyörű szertartások, csodás templomok, kolostorok, egyedülálló irodalom és művészet. Létrejött a taoizmussal szimbiózisan élő kínai buddhizmus, a sinto ősi japán hiedelemvilágot tiszteletben tartó japán buddhizmus és a tibeti ősvallással (bán) összeolvadó tibeti buddhizmus, a lámaista tan, melynek gyakorlata a mongol pusztákba is eljutott. A nemzeti jellegű buddhista iskolákon belül számos szekta alakult ki: a lámaizmuson belül a Vörössapkás vagy a sárgasapkás. Japánban nagyon sok, bár a szektákat, melyeken belül az elv, az ideológiai rendszer lényegében egységes, mindössze az teszi különbözővé, hogy szutrának (vallási könyvnek, elbeszélésnek) tulajdonítottak nagyobb jelentőséget a többi rovására. Például a Singon-szekta leegyszerűsített,

néphitté vált tanítása szerint az üdvösséghez elegendő Buddha nevének ismételtgetése, s máris elérhető a halál utáni boldogság. "Boldog halál!" A harcosok, szamurájok számára ez a leghasználhatóbb hit. Ennek ismeretében a népszerű *Sógun* televíziós filmsorozat japán szereplői is elérhetőbbé válnak.

Ugyancsak kialakult a kínai *csan*, ismertebb japán változatának nevén a *Zen* (elmélkedés) - buddhizmus, melynek sokrétű hatása, kulturális útja nyomon követhető az ősi színjátszás hagyományait ma is őrző Kínai és japán színházművészetben, a költészetben, kertművészetben, teaszertartásokban, piktúrában, a virágrendezés művészetében, az emberek gondolkodásában, mentalitásában, mindennapi életükben.

De mi is a buddhista tanítás lényege, ennek az etikus töltetű, a megváltás keresésére irányuló erkölcsi tanrendszerként megfogalmazott nagy hatású világvallássá nőtt, Észak-India vidékéről elinduló hitvallásnak? Talán a születésnek, újjászületésnek folytonos körforgásából való menekvés útját felmutató lehetőség? A megváltás? A nirvána, a teljes megnyugvás, a lélekvándorlásnak szenvedésekkel járó körforgásaiból szabadulás? Valószínűleg mindegyik. Hiszen ebben a gondolkodási formában a nirvána a legmagasabb fokú boldogság, amire a lélek törekszik. Maga Buddha, a "Megvilágosodott" (i.e. 563-483) a kortárs indiai gondolkodók közül kétségtelenül a legjelentősebb személyiség volt, s mint vallásalapítót, az istenek sorába emelte. Nem véletlenül, hiszen a korabeli, kasztrendszerben élő indiai ember magyarázatot keresett a világ teremtésére, életének céljára, a születésre, halálra, a lélekvándorlásra, a boldogság elérésére. Buddha tanításainak nyomdokain járva "kiléphet" a kasztrendszerből, s miként a Megvilágosodott, aszkétikus életvitel után, Buddha tanításainak betartásával, a szent könyvnek, a szútrák forgatása, pörgetése, olvasása, recitálása után maga is elérheti a tökéletes boldogságot.

Még így, leegyszerűsített magyarázatával is sok kérdést vet fel a buddhizmus egy európai - európai kultúrájú - ember számára, hiszen az európai ember kultúrtörténeti háttere, hagyományai, mentalitása egészen mások, mint keleten. Az sem ismeretlen, hogy a Zen-

buddhista szövegek nagy része értelmezhetetlen számunkra, bár azok nem is értelmi jellegűek. Érzelmi, esztétikai hatásuk inkább jelentés. *Salinger*, a költő, *John Cage*, a zeneszerző és még sokan mások ihletet merítettek ebből a világból.

Sok kérdésre válaszol *Miklós Pál* a Magvető Kiadónál *Zen és a művészet* címmel megjelent könyve, *Téchy Olivér* a Gondolatnál kiadott *Buddha* monográfiája vagy *Helmuth von Glasenapp* *Öt világ-vallás* című munkája.

Ezeket a könyveket forgatom a hosszú úton, a transzsibériai expresszen Peking felé. Van időm bőven, a vasúton megtett út huszonnégyezer kilométeréhez is egyfajta "aszkézis" kell. Útitársaim műkedvelő vagy hivatásos Távol-Kelet-szakértők. Szívesen vették a magammal vitt magyarországi buddhista kultúrtörténet szakirodalmának ismertetését, de számomra is tanulságos volt velük beszélgetni. *Ian Johnson* amerikai és *Elke Häusler* német sinológusoktól nyelvelkéket vehettünk. Tanulócsoportunk tagjai közül megemlíthetem: *Joseph Lorang* francia diplomatát és feleségét, *Johan Heinius* svéd orvost, feleségét *Asa Carla Stam* stockholmi képzőművészt, *Ulf Hasselblad* lidköpingi építész, *Fred Höweler* lidköpingi ügyvédet, a Rotary Club tagjait.

Magyarnak - ahogy Kínában mondják - sunjali lenni ebben a társaságban felemelő érzés volt, hiszen itt mindenki tudta, hogy az első tibeti-angol szótár a magyar *Kőrösi Csoma Sándor* műve és a híres tibeti Tun-huangi barlangtemplomokat a magyar származású *Stein Aurél* tárta fel, s az ott talált szent írásokat, tekercseket az angliai British Museum könyvtárába szállíttatta. Társaságunk tekintélyes, idős barátja *Xang Cunbin* úr volt, a Sanghaji Népszínház igazgatója, főrendezője, parlamenti képviselő, kínai drámaíró, a Pen Club tagja. A *Quing-dinasztia* (1664-1911) történetéről írott drámatrilógiája világhírű, művének filmváltozata Hong-Kongtól Japánig, Manilától Amerikáig rendkívüli sikereket ért el.

"Nehéz az emberré levés!" - írtam mottóul bevezető soraim elé. Írtam azért is, mert *A tanulóbonc* című szindarabom hőse Dzsinen, a fiatal buddhista tanulószerves az "emberré levés" nehézségeivel küzd. *Minakami Cutomu Vadludak temploma* című írását *Jamadzsi*

Maszanori próbafordításában olvastam, s a történet ötlete alapján főszereplőm: Dzsinen bekerül egy buddhista kolostorba, Dzsikai főpap tanulóinasa lesz. A tizennégyéves fiú nem ismerte anyját, apját. Édesanyja vak, godze-asszony volt. Dzsinent vidéken, egy kis faluban nevelőszülei gondozzák, majd egy rideg, sötét kolostorban helyezik el, ahol a fiúcska a szenvedések, a megpróbáltatások kálváriáját járja végig. Dzsikai kegyetlen, durva, agresszív modora a fiút a gyötrődések mélységes poklába taszítja, s bár a gyönyörű Szatoko, a főpap gésája segíti őt, a fiú mégis súlyos terheket cipelve válik felnőtté.

A bűnügyi történetnek is tekinthető dráma buddhista környezéthez megfelelő helyszíneket, hangulatokat fedeztem fel Kínában.

A pekingi *Yonghe Gong* - Harmónia és Béke Csarnoka - Kína legnagyobb temploma mindazokat az elemeket vonultatja fel, melyek ezen a tájon jellegzetesek: fecskefarkos majolikatetők, észak-déli tájolású épületegyüttesek, faoszlopok, festett gerendák, fakazettás mennyezetek, fából készült oldalfalak, faragott kőszobrok, hivatalnokok, szörnyek, állatok ábrázolásai, az örök életet szimbolizáló, elefántnagyságú óriásteknős-márványszobrok, istenszobrok, falfestmények, tekercsképek, kalligráfia, papírkivágások, finomművű edények, vázák, tükrök, zománcok, lakkfák, gyöngyház berakások, kerámia, porcelán, féldrágakő, csont- és fafaragások, selyemszövet, hímzések kápráztatják el a látogatót. Itt, a Lámatemplomként is emlegetett csarnokban látható a budapesti Szent István bazilika kupolájának magasságával azonos Buddha-szobor. A kínai nagy fal is lenyűgözi az embert méreteivel, úgyszintén a pekingi császári palota, a *Tiltott Város* kilencezer terme is. Sehol másutt a világon nincs ennyi óra, színarany elefánt és csillogás!

Mi köze mindennek eredeti témámhoz? Semmi és mégis sok. Egy színes, világméretű kultúra lapjaiba csak bepillantani lehet. Megismeréséhez egy emberélet, talán még annál is több kellene.

A buddhista szentélyek csendje meditációra készíti az embert, a pazar csillogás után mégis felemelő betérni a sanghaji keresztények templomába s ott imáinkat hallani.

Ebben a könyvemben olvasható még a *Tanulóbonc* mellett a

Lótuszvirág című mesejátékom, valamint két kínai témájú történet, melyeket *Wang Yuan Hua* kínai író ötleteiből írtam *Ye Zhen* segítségével.

Polgár Ernő

Lótuszvirág

Mesejáték két részben

Szereplők:

SATO

KAMIDZSIMA, aranyműves

TOKUGAVA, Sato apja - szakéárus, fogadós

ISODA, Sato anyja

DZSOCSÓ, szobrász

NASZORI, szamuráj

FUDZSIVARA, a császár első tanácsadója

BJÓDÓ, buddhista főpap, Fudzsivara tanácsosa

GOTÓ, Fudzsivara szertartásmestere

BONC

KAVAMURA, a szakéárus szolgája

ÍJÁSZ

Valamint udvaroncok, polgárok, harcosok

Történik Japánban, a Hejan-korszakban, a középkori Kyotóban.

Első rész

Első jelenet

Tokugava szakéáros Kyotó város gazdag polgára házában vagyunk. Itt főzik és mérik a legjobb szakét Kyotóban. Nyári meleg van, a vendégek a fogadó udvarán üldögélnek. Nagy a készülődés, terítenek az asztalokon. Zenészek játszanak. Kavamura ételleket hord egy díszes asztalra. Megjelenik Tokugava.

TOKUGAVA

Hogy állsz, Kavamura?

KAVAMURA

Majdnem készen, uram.

TOKUGAVA

Hozhatom a szakét is!

KAVAMURA

Igen, uram. (*Kimegy. Belép Tokugava felesége és leánya*)

Nagyon szép vagy ma, Sato!

SATO

Köszönöm, apám.

TOKUGAVA

Féltelek is Fudzsivarától!

ISODA

Ne beszéljünk most erről, kedvesem!

SATO

Miről?

TOKUGAVA

Eddig sikerült eltitkolnunk előtted...

SATO

Mit? Valami történt Kamidzsimával?

TOKUGAVA

Nem.

ISODA

Nincs semmi baja. Téged féltünk, hogy megőrizhessünk neki.

SATO

Elmondanátok végre: miről van szó?!

TOKUGAVA

Fudzsivara, a császár fölé kerekedve, visszaélve hatalmával katonáit, hivatalnokait gazdag polgárlányokkal, özvegyekkel,

örökösnökkel adja össze.

SATO

Én Kamidzsimáé leszek!

ISODA

Kyotó város polgárai leányaikat sietve adják férjhez, amint eladó sorba kerülnek, hogy megmeneküljenek Fudzsivarától.

SATO

Nekem nem kell más csak Kamidzsima!

TOKUGAVA

Emlékszel nagynénéd esküvőjére, gyermekem?

SATO

Igen. Itt tartotta nálunk, éppen, hogy eltemette a férjét.

ISODA

Két nappal a temetés után Fudzsivarától tartva újra férjhez ment.

TOKUGAVA

Miért nem beszéltetek nekem erről már régebben?

TOKUGAVA

Nem akartuk, hogy elsiesd a választást.

SATO

És elsiettem?

ISODA

Nem. Jól választottál.

Belép Kamidzsima aranyműves, kezében aranyszelence. Meghajol.

KAMIDZSIMA

Jó estét, Tokugava Úr! Jó estét, Isoda asszony!

SATO

(a fiúhoz) Kamidzsima!

KAMIDZSIMA

Sato! Valami baj van?

SATO

Csak... egy kis izgalom...

TOKUGAVA

Üljünk asztalhoz, gyermekeim!

Leülnek. Tokugava állva marad, italt tölt mindenkinek.

TOKUGAVA

Drága Sato! Gyermekem! Tizenöt évvel ezelőtt, amikor a hálósobából kiszűrődő sírásodat meghallottam: azt hittem fiam született. Később aztán megtudtam: milyen öröm is egy kedves kislány finomsága, szeretete, ragaszkodása. Most, a tizenötödik születésnapodon úgy érzem: az eltelt évek születésed örömteli pillanatának fokozásai voltak. Fogadd tőlünk ezt a láncot nagy szeretettel. (*Sato nyakába akasztja a láncot.*)

SATO

Köszönöm, papa, nagyon köszönöm.

TOKUGAVA

Buddha óvjon leányom!

Kintről énekszó hallatszik, kisebb csoport érkezik.

ISODA

Mi ez?

TOKUGAVA

Kavamura!

KAVAMURA

(*belép*) Igen, uram.

TOKUGAVA

Menj, nézd meg, kik azok!

KAVAMURA

Igen, uram. (*Kimegy*)

KAMIDZSIMA

(*feláll*) Sato... én is szeretnék köszönteni...

TOKUGAVA

Várj, fiam! Előbb Kavamurát hallgassuk meg!

KAVAMURA

(*belép*) Uram, bélpoklosok és koldusok serege van odakint. Éhségtől gyötörve, mezítláb, rongyokban. Kezükben fáklyák, mécsesek. A kolostorba tartanak. Zen-hívők.

TOKUGAVA

Nyisd ki a kaput! Bocsásd be őket! Hadd tudjuk meg, mi a kívánságuk!

ISODA

Nem! (*férjének*) Kedvesem! Bélpoklosokat akarsz a házádba engedni? Hogy valamennyien betegek legyünk?

TOKUGAVA

Buddha vezeti őket is. Ha a Kegyes Mindenható meg akar kímélni minket, megteszi.

ISODA

Könyörögve kérlek mindenre, ami szent előtted: ne bocsáttasd be őket!

TOKUGAVA

Ők is csak isteneink fiai, akárcsak mi!

ISODA

Megfertőzik a házat!

Kintről dörömbölés hallatszik.

TOKUGAVA

Kavamura! Eredj, nyisd ki a kaput!

Kavamura távozik, beengedi a koldusokat. Egyikük kezében Buddha szobor, mások mécsest, fáklyákat hoznak. A bélpoklosok fején csuklya, nyakukon kolomp.

TOKUGAVA

Kik vagytok, jó emberek?

BONC

Buddhát követjük az igaz úton, uram. Amint látod, én bonc vagyok. A kolostorba igyekszünk, hogy megtisztuljunk bűneinktől, szenvedéseinktől. Lásd meg, ó Kegyes Buddha, mit szenved a közember. Vége, ha nálad segítségre nem lel. Éhség, rettegés, nyomor rogyasztja, vétkezett tán, elhanyagolt nemegyszer. Te mégis légy iránta kegyelemmel. Nem szánandó így, mindenéből kifosztva? Egy marék rizs sem akad már, gyolcsát, vásznát elvették tőle mind, vize maradt csak, éppen egy italnyi.

TOKUGAVA

Szépen forgatod a szót, bonc. Igaz hitedre szólj: mi nyomja a lelkedet?

BONC

Uram, a népet kifosztja Fudzshivara, hivatalnokok nyúzzák. A nép szegénységben él. És a császár minderről nem tud semmit. Éhen

vesznek az ártatlanok, a nagy kígyók felfalják őket, kik száz- s ezerszám gyűjtik a lopott kincset: rizsét, termését az ültetvényeket taposó nyomorult szántóvetőknek; húsát, vérét, hogy már lelkünk a Fuji csúcsára kiált bosszúért.

TOKUGAVA

Bátran szólsz, bonc.

BONC

Szegény embernek nincs meg a betevője, legfeljebb egy marék rizs. Felesége teherbe esik, négy-öt kicsinyük lesz, ott szaladgálnak a tűzhely körül, de az csak ritkán meleg. Rizst kérnek, éhségtől tébolyultan sikoltoznak. A szegény anya csak egy kis gombócnit adhat nekik. És mintha nem lenne elég ennyi nyomorúság, fosztogatók jönnek, és mindent felkutatnak... Mindent összeszednek és elhurcolnak. Ne kérdezzük ki fizet érte?

TOKUGAVA

Éles a nyelved, bonc.

TOKUGAVA

Isteneink a közembert azért teremtették, hogy a földet műveljék és iparukkal előállítsák azt, ami az élethez szükséges. A papságot azért, hogy a vallást művelje, a nemességet pedig azért, hogy az erényt gyakorolja, fenntartsa az igazság uralmát, s hogy az előkelő személyek tettei és erkölcei például szolgáljanak a többieknek.

ISODA

Bölcsen beszélsz, uram!

TOKUGAVA

A nemességre hárul az egyház védelme, a hit növelése, a nép védelme az elnyomás ellen, gondoskodás a közjólétről, harc az erőszak és a zsarnokság ellen, a béke oltalma. Igazmondás, bátorság, feddhetetlenség, bőkezűség. Ez a nemesi osztály tulajdonsága.

BONC

Ó, uram, mi emberek természetünk szerint mégis egyenlőek vagyunk.

TOKUGAVA

Szívemből beszélsz, bonc.

BONC

Honnan jó a nemesség? Erre csak az erény lehet az ok, és

hitványnak csak a vétkest nevezzék: hisz ugyanolyan bőr feszül rajtunk... Mi tűrünk éhet, szomjat, kint, sarjaink nyomorú vesztét, pedig ugyanolyan bőr feszül rajtunk... Császárok, uralkodók, hercegek, e nép kormányzói mind: milyen köntössel születnek ők? Szutykos bőrrrel... Fudzsivara kegyesen tekints ránk, végül a halál feléd is int. *(Meghajol Buddha szobra előtt)*

TOKUGAVA

Házamban menedéket kaptok, megpihenhettek és kipihenve folytassátok utatokat.

BONC

Köszönöm, jó uram.

TOKUGAVA

Kamidzsima! Vezesd őket a hátsó udvarba! Adj gyékényt a fekvéshez, vigyél ételt, italt, hogy csillapíthassák éhüket, szomjukat, enyhítsék szenvedéseiket!

BONC

Köszönjük, jó uram.

(A zarándokok Kavamura vezetésével kimennek.)

TOKUGAVA

Folytassuk a vacsorát!

KAMIDZSIMA

(feláll) Sato!... Szeretnélek én is köszönteni születésnapodon... *(Sato feláll)* ... ezzel a szelencével, melyet magam készítettem. Fogadd tőlem... azaz ... Tisztelt Tokugava Úr! Ezen a felemelő estén a legőszintébb szándékkal megkérem a leánya kezét.

SATO

Kamidzsima!

TOKUGAVA

Szereted őt?

KAMIDZSIMA

Mindennél és mindenkinél jobban szeretem.

TOKUGAVA

Sato! Leányom! Szereted-e Kamidzsimát?

SATO

Igen, apám. Szeretem őt.

TOKUGAVA

Hozzámennél feleségül?

SATO

Ez minden vágyam, apám.

SATO

Legyen hát Sato a tiéd, fiam.

SATO

Ó, Kamidzsima!

KAMIDZSIMA

Sato! *(megcsókolják egymást)* Fogadd tőlem ezt az ajándékot
kézfogónk emlékére! *(Átadja a szelencét, Sato kinyitja, szárított
virágot talál benne)*

SATO

Lótuszvirág.

ISODA

Őrizd gondosan, leányom. Amíg őrzöd a háznál selyembe,
vászonba burkolva: nem lesztek szegények.

SATO

Kamidzsima, olyan boldog vagyok!

*Tokugava int a zenészeknek. Játsszani kezdenek. Kamidzsima és Sato
táncolnak. Kintől erősödő lódobogás hallatszik.*

TOKUGAVA

Kavamura!

KAVAMURA

(belép) Igen, uram.

TOKUGAVA

Nézd meg, ki érkezik?

Kocsi áll a ház elé.

ISODA

Ki lehet ilyen későn?

TOKUGAVA

Nem tudom.

KAVAMURA

(visszajön) Valami művész, uram. Messzi földről érkezett.
Bebocsátást kér.

TOKUGAVA

Engedd be! Vezesd ide! A lovakat kösd az istállóba!

KAVAMURA

Igen, uram.

ISODA

Művész? Messzi földről? Mit kereshet Kyotóban?

TOKUGAVA

Átutazóban lehet.

Belép Dzsocsó, a szobrász.

TOKUGAVA

Üdvözöllek, idegen!

DZSICSÓ

Dzsocsó vagyok, jó uram, a szobrász.

TOKUGAVA

A híres Dzsocsó! *(Mélyen meghajol a művész előtt, Dzsocsó viszonozza.)* Megtiszteltetés számomra, hogy szerény hajlékomban üdvözölhetem.

DZSICSÓ

Ahogy így körülnézek, nem is olyan szerény ez a hajlék. Utamat megszakítva azért is álltam meg a háza előtt, mert felfigyeltem annak finom ízlésére, még így sötétben is előtűnő díszes formákra, gazdagságra.

TOKUGAVA

Bizonyára csak az udvariasság mondatja ezt Önnel Dzsocsó úr.

DZSICSÓ

Észrevettem a cégért is és kedvem támadt egy szakéra, jó falatra, fekvőhelyre.

TOKUGAVA

A legmélyebb tisztelettel teljesítem minden óhaját, mester! Üljön, ide közénk! Éppen leányom, Sato születésnapját ünnepeljük.

DZSICSÓ

Gyönyörű gyermek.

TOKUGAVA

Bemutatom Isodának, a feleségemnek.

DZSICSÓ

(meghajol) Üdvözlöm, asszonyom.

TOKUGAVA

Ő pedig Kamidzsima, a legügyesebb kezű aranyműves Kyotóban.

DZSICSÓ

(meghajol) Uram.

KAMIDZSIMA

(meghajol) Örömömre szolgál, hogy megismerhetem, mester.

TOKUGAVA

Kamidzsima épp az imént kérte meg leányom kezét.

DZSOCSÓ

Gratulálok.

TOKUGAVA

Én odaadtam.

DZSOCSÓ

Szerencsés fiatalember.

TOKUGAVA

Kérem, mester, üljön asztalunkhoz, kóstolja az ételt, melyet magunk is eszünk, igyon italunkból, melyet mi is iszunk.

DZSOCSÓ

(leül) Köszönöm.

Isznak. Kavamura evőpálcikákat tesz a mester elé és egy csésze rizst.

TOKUGAVA

Megkérdezhetem, mi célból látogatja Kyotót?

DZSOCSÓ

Fudzsivara hívott, megbízást kíván adni nekem. A palotába tartok, de összetört az utazás, inkább itt éjszakázom, s majd kipihenve jelentkezem a császár első tanácsosánál.

TOKUGAVA

Ó, uram, micsoda megtiszteltetés, hogy éppen az én házamat választotta.

A zenekar játszani kezd, a fiatalok táncolnak. Dzsocsó sorra megízleli az asztalon levő inyenccfalatokat. Újra lódobogás hallatszik.

DZSOCSÓ

Várnak még vendéget?

TOKUGAVA

Nem, uram. Sejtelmem sincs, ki lehet ilyen későn?

ISODA

(izgatottan) Útonállók?

TOKUGAVA

Ne izgulj fölöslegesen! Kavamura!

KAVAMURA

(*belép*) Igen, uram.

TOKUGAVA

Nézd meg, ki az!

KAVAMURA

Igen, uram. (*kimegy*)

DZSOCSÓ

Megfáradt utas lehet, akárcsak én.

TOKUGAVA

Remélem uram, hogy nem valaki más.

KAVAMURA

(*visszajön*) Szamuráj érkezett, Tokugava úr. Teljes fegyverzetben.
Lováról patazkik a veríték, nem is láttam lovat még így.

TOKUGAVA

Vezesd be a Szamurájt, Kavamura. Lovát kösd az istállóba és
vegyék gondozásba!

KAVAMURA

Igen, uram.

TOKUGAVA

Takarják le a lovat, nehogy megfázzon!

KAVAMURA

Intézkedem, uram. (*kimegy*)

SATO

Szamuráj a házunkban?

ISODA

Kavamura tévedett.

TOKUGAVA

Meglátjuk.

Belép a szamuráj.

TOKUGAVA

(*meghajol*) Meghatódva és nagy tisztelettel üdvözlöm a
házamban!

SZAMURÁJ

(*meghajol*) Naszori a nevem, uram. Sietős az utam: ételt, italt, és
pihent lovat kérek.

TOKUGAVA

Fogadja el uram a vendégszeretetünket, üljön le az asztalunkhoz!
Éppen leányunk születésnapját ünnepeljük... (*A szamuráj*

meghajol Sato felé) ... és körünkben tiszteljük Dzsocsó urat is, a szobrászt.

NASZORI

(meghajol) Uram.

TOKUGAVA

Isoda, a feleségem. Ő pedig Kamidzsima, éppen leányunk kezét kérte meg. *(A szamuráj meghajol)* Kérem, üljön közénk! Isoda, szolgálj ki a vendéget!

Isoda étellel, itallal kínálja Naszorit.

DZSOCSÓ

Hová visz az útja, uram?

NASZORI

Megbízatom nem teszi lehetővé, hogy válaszoljak a kérdésére, mester.

DZSOCSÓ

Kinek a szolgálatában áll?

NASZORI

Kérdésére ismét csak az előbbi választ adhatom. Küldetésem titoktartásra kötelez.

DZSOCSÓ

Bocsássa meg a kérdéseimet.

NASZORI

Öröm számomra, hogy találkozunk, egy asztalnál ülhetünk és megismerkedhetünk. Mióta él Kyotóban, mester?

DZSOCSÓ

Néhány perce érkeztem magam is. Holnap Fudzsivara szolgálatába állok.

NASZORI

(a kardjához kap, felugrik) Fudzsivara?

DZSOCSÓ

Megsértettem, uram?

NASZORI

Indulatommal most lelepleztem magam. Bocsánat. Önt, mester bizonyára nem foglalkoztatja a politika, hiszen művész. De ha már így elárultam magam: bevallom, hogy Fudzsivara a legnagyobb ellenségem.

DZSÓCSÓ

Akkor merész vállalkozás volt belovagolni Kyotóba.

NASZORI

Soha nem félttem és nem féltettem az életemet. A lovam nem bírta már.

Kintről újra lódobogás hallatszik. A Tokugava család és a vendégek ijedten néznek a szamurájra.

TOKUGAVA

Lovasok!

NASZORI

Várnak valakit?

TOKUGAVA

Nem, senkit.

NASZORI

Húszan lehetnek.

TOKUGAVA

Megnézem. (*kimegy*)

DZSÓCSÓ

Önt üldözik talán?

NASZORI

Ha Fudzsivara megtudta, hogy a városban van, akkor igen.

ISOA

Micsoda este! Ó, kegyes Buddha!

TOKUGAVA

(*visszajön*) Fudzsivara íjásza. Huszonötöt számoltam.

Döngetni kezdik a kaput.

ÍJÁSZ

Fudzsivara úr parancsára azonnal nyissátok ki a kaput!

ISODA

Tokugava, mit tegyünk most?

TOKUGAVA

(*Tanácstalanul nézi a szamurájt, megszólalni sem tud, csak széttárja a karját.*)

NASZORI

(*az íjásznak*) Naszori vagyok, a szamuráj. Felelj nekem! Miért jöttetek?

ÚÁSZ

Nyissátok ki a kaput!

NASZORI

Nem feleltél. Miért jöttetek?

ÚÁSZ

Tokugava!

ISODA

Uramisten!

ÚÁSZ

Nyisd ki a kaput, különben felégetjük a házad!

ISODA

Ó, kegyes Buddha, mit vétettünk?

TOKUGAVA

Kinyitom a kaput, jó uram, csak mondanád előbb miért látogattatok meg házamat?

ÚÁSZ

Itt a kezemben egy elfogatási parancs.

TOKUGAVA

Miféle?

ÚÁSZ

Olvasd el magad! Elfogatási parancs leányod, Sato ellen!

ISODA

Sato, gyermekem!

SATO

De miért, mama?

TOKUGAVA

Ne tréfálj velem, jó uram. A leányom nem követett el semmit.

ÚÁSZ

Olvasd el magad!

Berepül egy nyíl, bevágódik az eresz alá. Rajta az elfogatóparancs.

TOKUGAVA

(letépi a levelet a nyílvevesszőről és felolvassa) Öfelsége, a császár első tanácsadójának parancsára azonnal vezessék eléem Tokugava Kyotó város szakéárusának leányát, Satót, hogy őmagassága, Fudzsiwara úr akarata szerint Gotó úr, udvari szertartásmester nyerje el a kezét a legnagyobb udvari pompával. A parancs azonnal végrehajtatik. Bjódó főpap, Fudzsiwara tanácsosa.

ISODA

Irgalmas Buddha! Könyörülj rajtunk!

SATO

Nem akarom, nem! Nem!

KAMIDZSIMA

Sato, szerelmem! Nem vehetnek el tőlem!

Dörömbölés a kapun.

ÍJÁSZ

Tokugava! Elolvastad a levelet?

TOKUGAVA

Igen.

ÍJÁSZ

Megértetted Fudzsivara akaratát?

TOKUGAVA

Igen.

ÍJÁSZ

Akkor nyisd ki a kaput!

TOKUGAVA

Nem adom a leányom Gotóhoz.

ÍJÁSZ

Utoljára mondom: nyisd ki a kaput! Elvisszük a leányod.

TOKUGAVA

Nem adom Satót!

ÍJÁSZ

(*dörömbölés után*) Betörjük a kaput!

ISODA

(*sír, Satóval együtt*) Irgalmas Buddha!

NASZORI

(*Tokugavának*) Nyissa ki a kaput!

TOKUGAVA

Nem adom a lányom!

NASZORI

Nem kértem, hogy adja a lányát, hanem, hogy nyissa ki a kaput.

Tokugava engedelmeskedik. Betörnek az íjászok. A szamuráj kivont karddal fogadja őket. Vakmerően küzd ellenük, sokáig állja a harcot, végül az íjászok rádobnak egy hálót és elfogják.

ÚÁSZ

Kötözzétek meg! Őt is elvisszük Fudzsvara úr elé!

Sato kezeit összekötözik és őt is elhurcolják.

SATO

Kamidzsima! Kedvesem! Csak téged szeretlek!

KAMIDZSIMA

Sato, drágám, utánad megyek!

NASZORI

Kamidzsima! Ha látod, hogy ügyed igazságos, véred igazi célért omlik, küzdj! A hűség és a szánalom nagy, édes érzése járja át a szívedet, ha látod, hogy barátod kockára teszi az életét, hogy teljesítse és végigjárja Buddha útját. Amikor elindulsz, hogy vele élj és halj, soha el ne hagyd, mert szereted. Mindez olyan csodálatos, hogy aki nem ismeri, nem is tudja mi a gyönyör. Azt hiszed, hogy aki megízlelte ezt, fél a haláltól? Nem, mert úgy érzi annyira megerősödött, úgy megmámorosodott, hogy azt sem tudja már, hol van. Bizony nem fél semmitől. Erre tanítottak engem az őseim és erre tanítalak most én is téged.

ÚÁSZ

Elég! Vigyétek!

Második jelenet

Fudzsivara palotájában, trónteremben. Fudzsivara és alattvalói hadjáratra készülven pazar, fényűző lakomát tartanak, fogadalmakat tesznek.

FUDZSIVARA

Fogadom, hogy személyesen fogok megívni a császárral!

BJÓDÓ

Meztelen jobb karral fogok harcolni!

FUDZSIVARA

Kedvünk ellenére való, hogy társaságunkban ekképp tedd fogadalmadat. Inkább jól, és kellőképp felfegyverkezve utazz velünk, amint kell!

GOTÓ

Én nem alszom szerdánként!

BJÓDÓ

Nem eszem halat!

GOTÓ

Nem eszem ülte!

BJÓDÓ

Nem iszom szakét!

FUDZSIVARA

Most miért iszol? *(nevetve)* Fogadalmainkra! *(isznak)*

Fudzsivara int az őrnek. Behoznak egy ládát.

FUDZSIVARA

Ide, középre! Nyissátok ki! *(A láda tele van pénzzel, ékszerekkel)*
Pénz a hadjáratokhoz! Megemelhetitek!

GOTÓ

(Próbálkozik, alig tudja megmozdítani) Ennyi aranyért a legjobb zsoldosokat is megvehetjük.

BJÓDÓ

(megmozdítja a ládát) Uram, ez a látvány minden képzeletet felülmúl.

GOTÓ

Magam is ámuldozom, uram!

FUDZSIVARA

(az őrnek) Vezessétek elénk Karamurát és Yaszukót!

Az őr teljesíti a parancsot, pórázon vezeti be Karamurát, az udvari törpét és zsonglőrt, Yaszukót, az udvari akrobatát. Mindketten süketnémák.

FUDZSIVARA

Karamura! Yaszuko! Emeljétek meg a lábát! (Karamura, Yaszuko nem mozdulnak) Nem értitek, hát persze. Megfeledeztem arról, hogy nem beszéltek, nem hallotok. (Mutatja a két zsonglőrnek, hogy emeljék meg a lábát. Először Yaszuko kezd hozzá. Sikerül felemelnie a pénzzel teli lábát. Az udvar éljenzéssel fogadja a mutatványt. Ezután a törpe következik. Neki is sikerül. Teljesítményét ámuldozás követi.)

GOTÓ

Ilyen erős?

FUDZSIVARA

Ezért tartom.

GOTÓ

Melyikük az erősebb?

FUDZSIVARA

Tegyünk próbát!

Utasítja az udvari akrobatákat, hogy mérkőzzenek meg egymással. Az őr gyékényt terít a földre. Elkezdődik a küzdelem. Karamura, az udvari törpe hihetetlenül szívósan küzd: ő a győztes. Ezután Fudzsivara kérésére akrobata- és zsonglőr mutatványokkal szórakoztatják a társaságot majd az újász jelenik meg.

ÚÁSZ

(Bjódónak) Uram, a parancsot végrehajtottuk. A szépséges polgárlány a palotában van.

BJÓDÓ

Nagyszerű.

ÚÁSZ

Jelentem, komoly ellenállásba ütköztünk a fogadóban.

BJÓDÓ

Átkozott Tokugava!

ÚÁSZ

Nem ő volt, uram.

BJÓDÓ

Hanem?

ÚÁSZ

Egy szamuráj. Úgy jár a kardja uram, mint a villám.

FUDZSIVARA

És Sato?

ÚÁSZ

A palotában van.

FUDZSIVARA

Kislány. Gazdag polgárlány! Igaz, Gotó?

GOTÓ

Ó, uram, hálás vagyok, hogy ilyen jó házasságot köthetek.

ÚÁSZ

Négy íjászkba került.

FUDZSIVARA

Mit beszélsz?

BJÓDÓ

Magam sem értem.

FUDZSIVARA

(az íjászhoz) Beszélj!

ÚÁSZ

Mindenható uram! Parancs szerint közelítettük meg a fogadót, s amint kitárult a kapu egy szamuráj dühével találtuk szembe magunkat. Úgy küzdött, uram, hogy komoly erőfeszítésünkbe került ártalmatlanná tenni. Négy emberem maradt ott, felség. A szamurájjal vívott harcban.

FUDZSIVARA

Hol van az a szamuráj?

ÚÁSZ

Itt a palotában, uram. Behoztuk a lánnyal együtt.

FUDZSIVARA

Vezessétek elénk!

BJÓDÓ

A lányt is.

FUDZSIVARA

Kéretjük őt is!

Az íjász távozik. Belép Sato és Naszori.

FUDZSIVARA

(a szertartásmesterhez) Oldozzátok el!

Szabaddá teszik a lovagot.

FUDZSIVARA

Ki vagy?

NASZORI

Naszori a nevem.

FUDZSIVARA

Szemtelenül válaszolsz, szamuráj! Nem tudod talán ki előtt állsz?

NASZORI

A felséges császár első tanácsadója előtt.

GOTÓ

Akkor hajolj földig a felséges Fudzsivara előtt!

NASZORI

(Gotóhoz) Utoljára Dzsocsó Buddhája előtt hajoltam földig és valóban nem tudom, hogy mikor fogok legközelebb. Az azonban biztos, hogy nem Fudzsivara a soronkövetkező.

GOTÓ

Átkozott kutya! (Kirántja a kardját, a szamuráj félreugrik, leemel a falról egy kardot és vívni kezdenek. Heves küzdelem után a szertartásmester megsebesül.)

FUDZSIVARA

Értesz a fegyverhez, szamuráj. Nem állnál be hozzánk? Nem szenvednél hiányt semmiben.

NASZORI

Zsarnokot nem szolgállok.

BJÓDÓ

Most meghalsz! Védd magad! *(Vívni kezdenek. Rövid küzdelem után Fudzsivara tanácsosa megsebesül.)*

FUDZSIVARA

Bravó, szamuráj, bravó! Ez aztán ügyesség! Miért szálltál szembe íjászaimmel? Felelj!

NASZORI

(Sátóra mutat) Uram, ez a szelíd gyermek isteneink békéjét élvezte apja házában. Minek hurcolták ide, miért kényszerítet

olyan házasságba, ami nem kedvére való?

FUDZSIVARA

Mert gazdag, és én hozzáadom udvarunk szertartásmesteréhez, Gotóhoz. A szakéarus Tokugava család pedig az udvar legelőkelőbb nemesei közé kerül.

SATO

Uram, kérem, könyörgök, ne kívánja tőlem ezt a házasságot!

FUDZSIVARA

Gotó felesége leszel!

SATO

Soha! Soha! Soha! Inkább meghalok.

Belép az ijász.

ÍJÁSZ

(Bjódóhoz) Uram, megérkezett a szobrász, akit felséged kéretett a palotába.

BJÓDÓ

Dzsocsó, a szobrász?

ÍJÁSZ

Igen, uram. Valóban ezt a nevet mondta.

BJÓDÓ

Uram, Dzsocsó megérkezett. Itt van a palotában.

FUDZSIVARA

Azonnal vezessétek elénk! A mestert nem illik megvárakoztatni.

Bjódó int az ijásznak, hogy távozzon. Gotó utasítja Naszorit, hogy húzódjon előre. Belép Dzsocsó, mögötte Kamidzsima, az aranyműves.

SATO

(megijed, amikor meglátja Kamidzsimát) Ó!...

DZSOCsó

Kedvesem, ne féljen! Még soha nem találkoztunk és nincs is oka a félelemre!

Sato riadtan nézi Kamidzsimát, aki kínai szolgának öltözve egészen másképp fest, mint az előző képben.

DZSOCSÓ

Uram, Dzsocsó vagyok, felséged legőszintébb szolgálatára.

FUDZSIVARA

(feláll) Mester, üdvözljük Kyotóban! Hálásak vagyunk és még hálásabbak leszünk, hogy elfogadta meghívásunkat. Kyotó udvari szobrásza lesz!

DZSOCSÓ

Megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek. Kérem, hadd mutassam be kínai növendékemet, Kamidzsimát, aki elkísért engem Kyotóba, hogy gyarapítsa ismereteit.

FUDZSIVARA

(Kamidzsimához) Akkor legyen a vendégünk uraságod is. Tanuljon a mestertől, mert lehet tőle sokat.

KAMIDZSIMA

Köszönöm, felség.

DZSOCSÓ

(Satóhoz) Úgy látom érkezésünkkel éppen zavarunk...

FUDZSIVARA

Nem, kedves mester, egyáltalán nem. A szakéarus Tokugava leányát kívánjuk Gotó szertartásmesterhez feleségül adni, de nem örül ennek a házasságnak.

DZSOCSÓ

Talán mást szeret.

FUDZSIVARA

Attól még lehet Gotó felesége.

SATO

Felség, könyörögve kérem ne kényszerítsen arra, amire nem vagyok képes.

Gotó Satóhoz lép, megfogja a kezét. Kamidzsima mozdulni akar, de Dzsocsó visszatartja.

GOTÓ

(Satóhoz) Sato, drágám! Meglátod boldogok leszünk! Összeházasodunk és itt élünk majd az udvarban, fényűző pompával.

SATO

Nem.

GOTÓ

Csak nem azt akarod mondani, hogy apád szakétól bűzlő házában jobban érzed magad.

SATO

De igen.

GOTÓ

Naiv gyermek. Meglátod milyen jó dolgod lesz itt az udvarban.

SATO

Nem érdekel az udvar és maga sem! Ha házasodni szeretne: keressen magához való asszonyt! Én undorodom magától!

GOTÓ

Nekem éppen te kellesz! A finom, érintetlen, szép tested.

BJÓDÓ

És az apja pénze, igaz?

GOTÓ

Az se utolsó. *(Átkarolja a lányt, megöleli.)*

SATO

Engedjen el!

GOTÓ

A feleségem leszel, Sato!

SATO

Azonnal engedjen el!

Gotó csókolgatni kezdi Satót. Naszori védelmébe veszi: rátámad a szertartásmesterre. Ismét heves küzdelem kezdődik.

FUDZSIVARA

Bjódó! Az ijászokat!

Bjódó behívja az ijászokat. Hosszú küzdelem után lefoglalják Naszorit.

FUDZSIVARA

Vigyétek el! Zárjátok be! A lányt is! Elegünk volt mindkettőjükből. Gondolkodjanak azon, hogyan tehetik jóvá tetteiket. *(Elvezetik a lányt és a szamurájt.)* Gotó! Kísérd a mestert és a tanítványát a lakosztályaikba! A kínai szolgát avasd be az udvar szokásaiba! *(Dzsocsóhoz)* Mester, holnap találkozunk. Most menjenek! Elfáradtunk, pihenni akarunk.

DZSOCSÓ

(meghajol) Felség! (Valamennyien távoznak. Fudzsivara tükröt vesz elő, nézegeti magát)

FUDZSIVARA

Pihennem kell! Dzsocsó formába vési a portrémat, nem nézhetek ki akárhogy.

❖ ❖ ❖

Harmadik jelenet

Tokugava házában.

ISODA

Sato, drága gyermekem! Hol lehetsz most? Jaj, milyen sorsra jutottunk!

TOKUGAVA

Elköltözünk Kyotóból. Panaszt teszünk.

ISODA

Elköltözünk?! Hová?

TOKUGAVA

Oda, ahol már nem ér el Fudzsivara igazságszolgáltatása.

ISODA

Fudzsivara ha akar, a föld alól is előkerít.

TOKUGAVA

A császár elé viszem az ügyet.

ISODA

Addig belebetegszem a bánatomba.

TOKUGAVA

Nyugodj meg!

ISODA

Ha elköltöznénk, még messzebbre kerülnénk kislányunktól.

Kintről zörgetik a kaput.

TOKUGAVA

Ki az?

ISODA

Nézd meg!

TOKUGAVA

(*Indul*) Megyek! (*Kintről*) Fiam, édes fiam! (*Belép Kamidzsima társaságában*)

ISODA

Kamidzsima, te itt?

KAMIDZSIMA

Nem időzöm sokáig. Hírt hoztam.

ISODA

Sato már azé a szörnyetegé?

KAMIDZSIMA

Nem. Naszori úr a védelmére kelt. Mindketten a tömlőcben ülnek.

ISODA

Szegény kislányom, nemes szamuráj!

TOKUGAVA

Sikerült bejutnod a palotába?

KAMIDZSIMA

Igen. A mester kínai szolgája vagyok.

ISODA

Buddha ezerszer áldja meg a mester!

TOKUGAVA

Az íjász nem ismert fel?

KAMIDZSIMA

Nem. Tökéletes a maszk.

ISODA

Uram, Tokugava éppen azt tervezi, hogy elköltözünk.

KAMIDZSIMA

Nem sok az értelme.

TOKUGAVA

Fudzsivara itt Kyotóban soha nem fog békén hagyni minket.

KAMIDZSIMA

Semmi baja a Tokugava családdal. Gotót, hűséges emberét akarja gazdag lánnyal összeadni.

TOKUGAVA

Gondolod?

KAMIDZSIMA

Saját szememmel láttam Gotót mennyire vágyódik Sato után.

TOKUGAVA

Átkozott! Megkérte a lányom kezét Fudzsivarától.

KAMIDZSIMA

Nincs még minden elveszve. Időt kell nyernünk!

TOKUGAVA

Hogy?

KAMIDZSIMA

Még nem tudom. De már bent vagyok a palotában.

ISODA

Le tudsz jutni hozzá a börtönbe is?

KAMIDZSIMA

Még nem próbáltam.

ISODA

Készíték neki meleg ruhát, élelmet! Vidd el neki!

TOKUGAVA

Naszori úrra is gondolj!

ISODA

Természetesen!

KAMIDZSIMA

Naszori úr bátran szembeszállt Gotóval. Meg is sebesítette.

TOKUGAVA

Bárcsak végzett volna vele!

KAMIDZSIMA

Nem sok kellett hozzá!

Megszólaltak a palota harsonái.

TOKUGAVA

Mi történt?

Isoda visszajön.

ISODA

Halljátok?

TOKUGAVA

Kivégzés lenne?

KAMIDZSIMA

Vagy meghalt valaki a palotában? Megyek, megtudom.

ISODA

Micsoda nap! Ennyi izgalom!

TOKUGAVA

Leányunk születése napján.

Kamidzsima visszajön.

KAMIDZSIMA

Fudzsivara beteg.

TOKUGAVA

Megint teleette magát.

KAMIDZSIMA

A szerzetesek fűjják a kürtöket. Kérik a városlakókat, hogy fohászkodjanak Buddhához Fudzsivara egészségéért. Tódul a nép

a templomokba.

ISODA

Én bizony nem fohászkodom.

TOKUGAVA

(*Mécsesest gyújt Buddha szobra előtt.*) Ó, kegyes Buddha, add, hogy időt nyerhessünk! Add, hogy Fudzsivara betegsége miatt a leányom esküvőjét elhalasszák!

ISODA

Uram, irgalmas Buddha, kérlek könyörülj rajtunk!

KAMIDZSIMA

A helyzet egyenlőre nekünk kedvez. Ha Fudzsivara valóban beteg, a palotában biztos nem lesz esküvő. Megyek. Viszem a hírt Satónak és Naszori úrnak.

TOKUGAVA

Menj, fiam! Tedd szabaddá Satót, hogy boldoggá tehesd!

ISODA

A nap minden percében rátok gondolok, Kamidzsima.

Negyedik jelenet

Halvány fényű fáklya ég a tömlőben. Sötét és külön cellában a szamurájt látjuk. Zúgnak a fanfárok.

NASZORI

Valami történhetett odafönt.

SATO

Soha nem szólt még ennyi fanfár Kyotóban.

NASZORI

Lehet, hogy ég a város?

SATO

Jaj, mi lesz velünk!

NASZORI

Az őr is eltűnt. Elhagyta az őrhelyét.

SATO

Jön valaki.

NASZORI

Hallom.

Megjelenik Kamidzsima

SATO

Kamidzsima! Szerelmem.

KAMIDZSIMA

Sato! *(Megcsókolják egymást a rácson keresztül.)*

SATO

Mindenre számítottam, csak arra nem, hogy téged itt látalak.

KAMIDZSIMA

Meleg ruhát, élelmet hoztam mindkettőtöknek. Isoda mama küldte.

SATO

Otthon is voltál?

KAMIDZSIMA

Kiszöktem a palotából. Elmondtam mi történt veletek.

NASZORI

Mi ez a lárma odafönt?

KAMIDZSIMA

Fudzsvára súlyos beteg, mindenki a templomokba vonul. Még az

örök is.

NASZORI

Mi a baja Fudzsivarának?

KAMIDZSIMA

Az orvosok még nem mondtak semmit.

SATO

Lehet, hogy néhány napig még a tiéd lehetek?

KAMIDZSIMA

Utána is az enyém lesz.

SATO

De jó, hogy sikerült bejutnod a palotába!

KAMIDZSIMA

Dzsocsó mesternek köszönhetem. Ő találta ki, hogy beálljak hozzá kínai szolgának és így kerüljek a közeledbe.

SATO

Lehet, hogy utoljára látlak?

KAMIDZSIMA

Van lélegzetvételnyi időnk. Fudzsivara betegsége most mindenkit lefoglal. Gotó nem tarthatja meg az esküvőt.

NASZORI

Biztos. Amíg Fudzsivara beteg, semmi sem történik.

KAMIDZSIMA

Sato, én mindent megteszek azért, hogy kiszabadítsalak innen!

SATO

Kamidzsima, drágám!

NASZORI

Segítek nektek, hogy beteljesülhessen szerelmetek.

KAMIDZSIMA

Köszönjük, jó uram, de már épp eleget kockáztattad az életed értünk.

NASZORI

Esküm, nemesi becsületem ezt kívánja.

KAMIDZSIMA

Életed feláldozása árán is?

NASZORI

Úgyis, ha kell.

KAMIDZSIMA

Bárcsak én is tehetnék valamit viszonzásul.

NASZORI

Tehetsz. Fontos üzenetet viszek a császárnak... *(Levelet vesz elő)...* ezt. Vedd magadhoz az írást... *(Elővesz egy zacskó aranyat)*

is) ... és itt ez a pénz. Keress egy megbízható embert, aki elviszi a császárnak címzett levelet. Sok időt vesztegettem itt el, a levélnek sürgősen a császár kezeihez kell kerülni!

KAMIDZSIMA

Eljut a levél a császárhoz, uram. Indulok és biztosíthatom, hogy jó kezekbe adom át a küldeményt.

SATO

Látlak még?

KAMIDZSIMA

Igen.

SATO

Szeretlek, kedvesem.

KAMIDZSIMA

(megcsókolja Satót) Visszajövök érted. Úgy éljek!

Második rész

Első jelenet

Halk zene szól. Fudzsivara a trónteremben díszes kelmével takart trónusán ül. Dzsocsót vezeti be a szertartásmester. Mögötte Kamidzsima érkezik rajzlapokkal, állvánnyal.

FUDZSIVARA

Végre, láthatjuk, mester!

DZSOCSÓ

Örülök, hogy jobb színben látom, felség.

FUDZSIVARA

Sajnálom, hogy napokig váraoztattuk. Kellemetlen kór támadt ránk, de már jobban vagyunk. Orvosaink mindent megtettek, így ma már fogadhatunk vendégeket. Mindenekelőtt önt, kedves mester.

DZSOCSÓ

Remélem, felség, hogy engem nem is tekint vendégnek.

FUDZSIVARA

Ha már otthonosan érzi magát, természetesen akkor nem.

DZSOCSÓ

Engedelmével akkor hozzálátnék a munkához. Előbb le kell rajzolnom felségedet.

Kamidzsima közben felállította az állványt és Dzsocsó rajzolni kezdi Fudzsivara portréját.

FUDZSIVARA

Miközben ön dolgozik, kedves mester, mi végezhetjük teendőinket?

DZSOCSÓ

Kérni akartam, felség. Mintha itt se lennék.

FUDZSIVARA

De itt vannak és örülünk, hogy itt vannak. Lenne is néhány kérdésem a fiatal Kamidzsimához.

DZSOCSÓ

(*gyanakodva*) Tessék, felség.

FUDZSIVARA

Kamidzsima, ismered már a palota rendjét?

KAMIDZSIMA

Ó, igen, felség. Lenyűgöző minden! Bizonyítja ezt az udvar ragyogása. Kyotó urát joggal illeti meg az a rang, melyet Nippon uralkodói között kivívott magának.

FUDZSIVARA

Udvari történetírónk fogalmazta meg, hogy a harcmezőn szerzett dicsőség mellett az udvartartás a legszembetűnőbb és ezért igen fontos annak megfelelő vezetése.

DZSOCSÓ

Sokfelé jártam, felség, de még nem láttam ennyi fényt, ehhez fogható udvartartást.

FUDZSIVARA

Örülök, mester, hogy elkápráztattuk udvartartásunkkal.

DZSOCSÓ

Elkápráztatott valóban és ámulatba ejtett.

FUDZSIVARA

Kamidzsima, vajon ismered már udvari szokásainkat?

KAMIDZSIMA

Gotó szertartásmester úr mindent elmondott, felség.

FUDZSIVARA

Hát lássuk. Akkor most felteszek neked néhány kérdést, ha mindegyikre tudod a választ kapsz tőlem valamilyen jutalmat.

KAMIDZSIMA

Boldog vagyok, felség, hogy kérdéseivel megtisztel.

FUDZSIVARA

Tudod-e miért a főszakács van jelen étkezéseinkkor és miért nem a konyhamester?

KAMIDZSIMA

Felség, magam láttam a palota óriási konyhájában, melynek két kéménye is van, hogy a főszakács ül egy magas széken, áttekinti az egész helyiséget, kezében nagy fakanalat tart: kóstolja a leveseket, mártásokat és kergeti a kuktákat, ha kell meg is üti őket.

FUDZSIVARA

Tényleg? Ezt nem is tudtuk Egyszer titokban megnézzük.

KAMIDZSIMA

A főszakács az előkóstoló is.

FUDZSIVARA

Jól feleltél. Most azt mondd meg, hogy milyen eljárással nevezzük ki a főszakácsot?

KAMIDZSIMA

Ha ez a tiszt megüresedik, a szállásmesterek magukhoz hivatják a konyhamestereket. Valamennyien szavaznak.

FUDZSIVARA

Ki foglalja el a főszakács helyét, ha az távol van? A nyársgazda vagy a levesgazda?

KAMIDZSIMA

Egyik sem, felség. A helyettes választás útján jelölődik ki.

FUDZSIVARA

Okos vagy, fiú, s örömet szerzel nekünk. Még egy kérdést teszünk fel.

KAMIDZSIMA

Megpróbálok arra is felelni, felség.

FUDZSIVARA

Miért áll a rizshordó és a pohárnok rangban a húsvágó és a szakács fölött?

KAMIDZSIMA

Mert a gondjaira bízott a rizs és a szaké.

FUDZSIVARA

Szépen válaszoltál minden kérdésemre, fiam. Ezért megjutalmazunk. Mit szól hozzá, mester?

DZSICSÓ

Elégedett vagyok a kínai fiúval és büszkeség is tölt el, felség, hogy ilyen jól megismerte az udvar etikettjét. Amit olyan precízen kidolgoztak itt, hogy szinte nemes játékot alkot és nem válik üres parádévá. Kamidzsimát talán éppen ez a játékoság ejtette rabul. Ha felséged úgy gondolja a jutalom valóban megérdemelt.

FUDZSIVARA

Kérj valamit tőlünk, amit nagyon szeretnél. Teljesítjük.

KAMIDZSIMA

Felség...

FUDZSIVARA

Nos. Beszélj! Félsz talán? Pénz kellene? A szabadságod? Önálló műhely?

KAMIDZSIMA

Esedezem a bocsánatáért...

FUDZSIVARA

Mondd már ki!

KAMIDZSIMA

Amióta megláttam azt a lányt, olyan szerelem lángol a szívemben,
hogy már kibírhatatlan a szenvedésem.

FUDZSIVARA

Kiről beszélsz fiam?

KAMIDZSIMA

Tokugava szakéarus leányára, felség.

FUDZSIVARA

(*nevetve*) A gazdag polgárlányra?

KAMIDZSIMA

Igen, felség. Szeretem őt.

FUDZSIVARA

Ezt mondja Gotó is. Hm... Mindkettőtöknek ugyanaz a lány kell...

Kérdésed váratlanul ért, gondolkodnunk kell egy kicsit.

KAMIDZSIMA

Köszönöm, felség.

Belép Gotó és Bjódó.

BJÓDÓ

Felség, engedelmével alázattal tudakolom, hogy beengedhetem-e
a panaszosokat?

FUDZSIVARA

Törvényt ülünk, természetesen. Csakúgy, mint máskor.
(*Dzsocsóhoz*) A mestert nem zavarjuk a munkában?

DZSÓCSÓ

Nem, felség.

FUDZSIVARA

Kik várákznak odakint, Gotó?

GOTÓ

Egy vándorszerzetes, Tokugava a szakéarus és Naszori a
szamuráj.

FUDZSIVARA

Ő mit kíván?

GOTÓ

Nem közölte, felség.

FUDZSIVARA

Elénk járulhat. Van még valaki?

GOTÓ

Igen, felség. Sato kisasszony.

FUDZSIVARA

Miért nem hozzád fordul?

GOTÓ

Még nincs hozzám bizalma.

FUDZSIVARA

Az baj. Akkor hogy adhatjuk hozzád?

GOTÓ

Még egy kis türelmet kérek, felség.

FUDZSIVARA

Jöjjön elénk először a vándorprédikátor!

Gotó kimegy, bevezeti a vándorszerzetest. Bjódó és Gotó Fudzsivara mellé állnak.

BONC

Yoroko, Zen-szerzetes vagyok, felséged hű alattvalója. Meghajlok nagyságod és fényességed előtt és esedezve emelek szót egy törvénytelenység ellen.

FUDZSIVARA

Beszélj!

BONC

Felséged audenciái fölöttébb nagyszerűek...

FUDZSIVARA

Térj rá jövedeled céljára!

BONC

Felséges uram, bélpoklosokkal, koldusokkal, betegekkel járjuk Nippont, hogy Buddha szentélyeiben elmélkedjünk és kérjük urunkat, enyhítse szenvedéseinket.

FUDZSIVARA

Engedélyezzük Yoroko, hogy áthaladjatok Kyotón.

BONC

Felséges uram, Kyotó város rendőrfőnöke bezáratta zárandókaimat, hogy ne kóboroljanak, kolduljanak tartományodban.

FUDZSIVARA

(Bjódónak) Engedjétek szabadon a zárandokokat, kapjanak élelmet is és folytassák szent útjukat Nipponban. Kedvünkre való

szent hevületük.

BONC

Köszönöm, felség, köszönöm.

FUDZSIVARA

Távozz békével! *(Int Bjódónak, hogy vezesse el. Kimennek. Bjódó visszajön.)*

BJÓDÓ

Futárt küldtem a rendőrfőnökhöz.

FUDZSIVARA

Akkor most jöjjön elénk Sato!

Sato belép.

FUDZSIVARA

Azért jöttél elénk, hogy bocsánatunkat kérd?

SATO

Esedezem a bocsánatáért felség, de kérem a szívem azé lehessen, akinek adom...

KAMIDZSIMA

(Int, hogy hallgasson)

FUDZSIVARA

Kinek tartogatod legféltettebb kincsedet, szerelmedet?

Kamidzsima integet, hogy ne beszéljen.

SATO

Ó, felség, még nem választottam...

FUDZSIVARA

Nos, akkor megkérdezzük tőled, tetszik-e neked az előtted álló ifjú? *(Kamidzsimára mutat.)*

SATO

Nem, felség...

Kamidzsima idegesen mutogat, hogy rosszul felelt.

SATO

... nem lehet ilyen gyorsan dönteni, felség...

Kamidzsima biztatja, hogy jó úton jár. Folytassa, amit elkezdett.

SATO

... ám, ahogy tovább nézem az úrfi nagyon tetszik nekem...
(*Közelebb lép Kamidzsima-hoz.*) Szép a szeme, szép a haja, szép a keze. (*Suttogva kérdezi Kamidzsima-tól.*) Mi ez az egész?

KAMIDZSIMA

(*súgva*) Csak azt mondd, hogy szeretsz!

SATO

(*gyorsan*) Szeretem őt!

FUDZSIVARA

Őt elfogadod férjednek?

SATO

Őt igen, felség.

GOTÓ

(*felháborodva*) De felség, és én?

FUDZSIVARA

Szerencsés vagy Kamidzsima, tetszel a lánynak, de hát őt már Gotónak ígértem.

SATO

Felség!

FUDZSIVARA

Vezessétek el a lányt!

SATO

Felség, esedezem a bocsánatáért!

KAMIDZSIMA

Felséges úr, ne zárassa be őt! Kérem!

FUDZSIVARA

Elvezetni!

Satót kivezetik.

Jöjjenek a lány szülei!

Tokugava és Isoda belépnek, mindketten leborulnak Fudzsivara elé.

TOKUGAVA

Köszönöm felséged jóságát, hogy lehetővé tette számunkra, hogy személyesen felséged elé járulhassunk.

FUDZSIVARA

Miért jöttetek? ... A leányotokért?

ISODA

Egyetlen gyermekünk, felség, ha elveszi tőlünk, mi örömünk maradna még az életben?

TOKUGAVA

Ő minden kincsünk, szemünk fénye, felség.

FUDZSIVARA

Gazdag vagy Tokugava, Kyotó leggazdagabb polgára. Marad még kincsed a háznál elég.

TOKUGAVA

Ha óhajtod, mindenemet odaadom érte cserébe.

FUDZSIVARA

Komolyan beszélsz?

TOKUGAVA

Még ma ideszállítatom minden pénzemet.

FUDZSIVARA

Jó ember vagy te Tokugava, a szíved a helyén. Nem kell a kincsed! A lányodat Gotónak ígértem és be is tartom a szavam.

ISODA

Mi a lányunkat odaigértük már másnak, felség.

Kamidzsima köhög, integet.

FUDZSIVARA

Valami baj van, Kamidzsima?

KAMIDZSIMA

(*fuldokolva*) Nem értem, felség, mi jött rám?

FUDZSIVARA

(*Isodához*) Folytassa! Hallgatunk.

ISODA

Sato már választott, felség.

FUDZSIVARA

Igen? Vajon kit?

Isoda előveszi az aranyszelencét, melyet Sato kapott Kamidzsimától a kézfogón.

ISODA

Kyotói aranyműves kérte meg a kezét.

TOKUGAVA

És odaadtuk, felség.

KAMIDZSIMA

(*elfehéredik*) Bocsánatot kérek, felség, de rosszul érzem magam.

FUDZSIVARA

Siess a konyhamesterhez, kérj tőle egy kis mentát!

KAMIDZSIMA

Megyek, felség. (*Kiszalad*)

FUDZSIVARA

És ki az az aranyműves?

TOKUGAVA

Ó, felséges uram, egy ügyes kezű mesterember. Tekintse meg ezt a munkát, amit leányunknak adott át a kézfogón. (*Kéri Isodát, hogy adja át a szelencét Fudzsivarának. Fudzsivara kézbeveszi, forgatja, nézegeti az aranszelencét.*)

FUDZSIVARA

Aprólékos, szép munka. (*Kinyitja. Halk zene szól a dobozból.*)
Lám és benne a lótuszvirág! (*Kiveszi a selyembe burkolt virágot.*)
... És itt a név is. Kamidzsima ... Hm ... Micsoda véletlen? Mit szól ehhez mester?

DZSOCSÓ

Ó, felség, a szerelem mindig megindítja az embert... (*Zavartan rajzol tovább*)

FUDZSIVARA

Kamidzsima! (Bjódóhoz fordul) Bjódó! Hozzák azonnal elém Kamidzsimát!

BJÓDÓ

Intézkedem, felség! (*Kimegy*)

FUDZSIVARA

(*Sato szüleihez*) Ti itt várjatok! Végére járunk ennek a különös véletlennek.

TOKUGAVA

Sajnálom, felség...

ISODA

A leányunk érdekében...

FUDZSIVARA

Most már ne szóljatok!

Visszajön Bjódó, kezében Kamidzsima kínai ruháival, maszkjával.

FUDZSIVARA

Hol a fiú?

BJÓDÓ

Nem találjuk, felség.

GOTÓ

Ez különös!

BJÓDÓ

A szobájában találtuk meg a ruháit.

FUDZSIVARA

Meztelenül szaladgálna Kyotóban?

BJÓDÓ

Megbolondult?

FUDZSIVARA

Hacsak? ...

BJÓDÓ

Nos? ...

FUDZSIVARA

Tüstént nyergeljenek az íjászok, hozzák élénk Kamidzsima Kyotói aranyművest!

BJÓDÓ

Azonnal indulnak, felség! (*Kimegy*)

TOKUGAVA

Kamidzsima sokszor nincs otthon, felség.

FUDZSIVARA

Kalmárkodik is?

TOKUGAVA

Nem, felség.

FUDZSIVARA

Akkor otthon kell ülnie a műhelyében és dolgoznia, mint minden valamire való kyotói mesternek ilyenkor délelőtt.

A lovasok kilovagolnak a palotából.

Elmentek az íjászaink. Hamarosan megtudjuk mi is az igazság.

GOTÓ

Folytatja felséged az audenciát?

FUDZSIVARA

Ideges vagy talán Gotó?

GOTÓ

Csak azt bátorkodtam megkérdezni, hogy bejöhet-e a következő?

Bjódó lép be.

BJÓDÓ

Mindjárt itt lesz az aranyműves, felség.

FUDZSIVARA

Vezessétek elénk most Naszorit, a szamurájt!

GOTÓ

Igenis, felség. *(Kimegy és bevezeti Naszorit)*

FUDZSIVARA

Törvényt ülünk Naszori. Miért járultál elénk?

NASZORI

Nemes ember vagyok, szamuráj, felség. Méltatlan hozzám, hogy a palota mélyén raboskodjam. Adj nekem lehetőséget az életre vagy a halálra!

FUDZSIVARA

Mit akarsz tőlünk szamuráj?

NASZORI

Igazságos küzdelmet! Ha életben maradok: szabad elvonulást.

FUDZSIVARA

Miért védelmezted a lányt?

NASZORI

A szakéarus barátságos otthonába tértem be fáradtságos utam megszakítva, s ott éppen kézfogót és Sato kisasszony születésnapját ünnepelték. Igazságtalannak éreztem és érzem most is, hogy ezt a gyermeket olyan ember vegye el, akit nem szeret.

FUDZSIVARA

Bátor vagy szamuráj. Szemünkbe mondod az igazságot!

NASZORI

Kész vagyok megvívni Gotó szertartásmesterrel.

GOTÓ

Különös ajánlat, felség...

FUDZSIVARA

Elfogadod a kihívást?

GOTÓ

(bizonytalanul) Igen, felség.

FUDZSIVARA

Naszori, felelj, mikor akarod a bajvívást?

NASZORI

Most.

FUDZSIVARA

Elrendeljük a bajvívást, itt a trónteremben.

Bjódó kimegy. Megszólalnak a fanfárok, kürtök. Belépnek az

íjászok, Gotó és Naszori kardot kapnak.

NASZORI

Készen állok!

FUDZSIVARA

Gotó! Ha legyőznek, Sato kezét nem nyerheted el. Visszavonjuk az ígéretünket és Sato nem lehet a hitvesed.

Fudzsivara int, hogy kezdődhet a párbaj. Szólnak a fanfárok. Kezdődik a bajvívás. Hosszú küzdelem után Gotó a földre kerül, megsebesül.

FUDZSIVARA

Győztél, Naszori. Szabad vagy! De még ne menj el, valamit még látnod kell!

GOTÓ

Még egy lehetőséget, felség!

FUDZSIVARA

Visszavonjuk a szavunkat! Vigyétek el! Kötözzétek be a sebeit!

Kintről lódobogás hallatszik.

BJÓDÓ

Megérkeztek az íjászok, felség. (Kinéz az ablakon.) Hozzák Kamidzsimát.

FUDZSIVARA

Azonnal élénk!

Kiviszik a szertartásmestert, Bjódó bevezeti Kamidzsimát.

ÍJÁSZ

Felséges uram, ő az aranyműves.

FUDZSIVARA

Hol találtatok rá?

ÍJÁSZ

A műhelye zárva volt. Betörtük az ajtót, de nem találtuk.

FUDZSIVARA

Mit láttatok odabent?

ÚÁSZ

Semmi nyomát a munkának, felség.

FUDZSIVARA

Honnan került elő mégis?

ÚÁSZ

A szomszédban a sómérőnél találtunk rá.

FUDZSIVARA

Kamidzsima, válaszolj nekünk az igaz lelkedre: te készítetted ezt a szelencét?

KAMIDZSIMA

Igen, felség.

FUDZSIVARA

Gyönyörű munka. Mennyi ideig dolgoztál rajta?

KAMIDZSIMA

Fél évig, felség.

FUDZSIVARA

Nem sajnáltad a fáradságot?

KAMIDZSIMA

Nem, felség.

FUDZSIVARA

Látom az aranyat sem.

KAMIDZSIMA

A drágaköveket sem.

KAMIDZSIMA

Azokat sem.

FUDZSIVARA

Mit kerestél a sómérőnél?

KAMIDZSIMA

A sómérő a nagybátyám, sok a munkája, megkért, hogy segíts nekik ... éppen nála voltam.

FUDZSIVARA

Szeretted Tokugava leányát?

KAMIDZSIMA

Szeretem, felség.

FUDZSIVARA

Tokugava! Ő a ti kérőtök?

TOKUGAVA

Igen, felség.

FUDZSIVARA

Értem. (Bjódóhoz) Vezessétek be a lányt!

Sato belép.

SATO

Kamidzsima!

Kamidzsima csak áll szólni sem tud.

FUDZSIVARA

Mi az, fiú? Nem is üdvözlöd Satót?

SATO

Kamidzsima!

FUDZSIVARA

Sato, az előtted álló Kamidzsimától kaptad ajándékba ezt az aranyszelencét?

SATO

Igen.

FUDZSIVARA

Őt választottad tehát férjednek.

SATO

Igen.

FUDZSIVARA

Csakhoggy én már elígértelek másnak.

SATO

Kérem, felség! ...

FUDZSIVARA

(Kamidzsimához) Vedd fel ezt a ruhát!

KAMIDZSIMA

Igen, felség. *(Felveszi a kínai öltözéket és felölti a maszkot is.)*

Felség! Én... igazán...

FUDZSIVARA

Kamidzsima! Jutalmat ígértem neked, mert válaszoltál a kérdéseimre. Sato kezét kérted tőlünk, ám hallottad az imént, hogy az Kamidzsima kyotói aranyművesé. Nos, mit tegyünk hát?

KAMIDZSIMA

Felség, én...

FUDZSIVARA

Jó tréfa volt.

KAMIDZSIMA

Jóvá teszem, felség.

FUDZSIVARA

Kérj valami más jutalmat tőlünk.

KAMIDZSIMA

Azt kérem, hogy újra Kamidzsima aranyműves legyek, elnyerjem felséged bocsánatát és Sato kisasszony kezét.

FUDZSIVARA

Legyen a tiéd! Megérdemled.

KAMIDZSIMA

Köszönöm, felség.

SATO

Kamidzsima!

KAMIDZSIMA

Sato! *(Megölelik egymást.)*

DZSOCsó

Bocsánat felség, hogy én is részt vettem ebben az ártatlan tréfában...

FUDZSIVARA

Megbocsátok.

TOKUGAVA

Meghajlok nagyságod előtt!

ISODA

Köszönjük, felséges Fudzsivara.

TOKUGAVA

Kérem, tisztelje meg házunkat Sato leányom és Kamidzsima esküvőjén.

FUDZSIVARA

Elfogadjuk a meghívást.

TOKUGAVA

Dzsocsó mester, várjuk önt is szeretettel a házukban.

DZSOCsó

Köszönöm.

TOKUGAVA

Nemes Naszori úr! Legyen ön is vendége házuknak!

NASZORI

Bocsásson meg, hogy nemet mondok, de dolgom itt elvégeztem. Indulnom kell, hogy másoknak is segíthessek.

Belép Gotó, sebei bekötözve.

FUDZSIVARA

Gotó, kísérd ki a vendégeket! Adj lovat a szamurájnak!

GOTÓ

(*sértődötten*) De felség? Nem tehetné ezt valaki más?

FUDZSIVARA

De. Csak akkor más lenne a szertartásmesterünk.

GOTÓ

A legjobb lovat magam választom ki. (*Távozik*)

FUDZSIVARA

Elmehettek! Most már csak Dzsocsó mesterre szeretnék figyelni!

A színen lévőek meghajolnak és kimennek.

A tanulóbonc

Játék két részben

Szereplők:

KIRIHARA SZATOKO

DZSINEN, tanulóbonc

DZSIKAI, a Kohóan Templom főpapja

SZESSU, a Genkóin Templom főpapja

TOKUDZEN, Szessu tanulóbonca

HASZUNUMA, a Hannjarin középiskola tanára

MOKUDÓ, a vakaszai Szeiandzsi Templom főpapja

KIN, Szatoko anyja

KANAE, Szatoko húga

GODZE ASSZONY

valamint férfi és női csoportos szereplők.

Történik Japánban, Kyotóban, a japán-mandzsúriai-kínai háború időszakában.

Előkép

Egy rozoga buddhista kápolna

Kietlen téli mezőben egy rozoga buddhista kápolna áll halvány fényben. Zene szól. Három ijesztő vak asszony jelenik meg bambuszrúdba kapaszkodva. Egy fiatal, látó lány vezeti őket. Megjelenik Szessu és Tokudzen.

TOKUDZEN

Kik azok mester?

SZESSU

Ha jön a tél jönnek a godzék. Ha felcsendül a vakok éneke, a falusiak kimennek a kapuk elé, rizst, babot alamizsnát osztogatnak.

TOKUDZEN

Vannak szülők, akik magukra hagyják világtalannak született csecsemőjüket?! Kegyes Buddha, szabadítsd meg az embereket az őket elvakító szenvedélyektől!

SZESSU

Az ilyen árvákat a vakok házába, a godze-házba vitték, ott nőttek fel. Megtanultak énekelni, pengetni a samiszent. Vakok nevelték fel a vak gyermekeket, akik maguk sem látták soha szülőanyjukat, de a gyermekek sem látták, hogy nevelőanyáik világtalanok.

TOKUDZEN

Mindjárt ideérnek.

SZESSU

(pénzt ad Tokudzennek) Add ezt a pénzt a világtalanoknak!

*A vak nők elvonulnak a főpap és a tanulóbonc előtt.
Tokudzen odaadja az alamizsnát.*

GODZE

(elveszi a pénzt, megérinti, megtapogatja Tokudzent)

Köszönöm, fiam. Tudod-e, hogy a koldulás maga jelképes is. A benne rejlő megalázkodás lehet nemesítő erő is. Ne feledd!
(Elmennek.)

TOKUDZEN

Nem fogom. *(Szessuhoz)* Milyen finom arc, mily nemes lélek!

Igen, Tokudzen. Gyere, indulnunk kell a Kohóan templomba, lekésünk Dzsinen bonccá avatásának szertartásáról.

A zene felerősödik majd halkul és vált. Válik a színpad az első képre.

1. kép

A Kohóan templom főcsarnokának belső terme

Az aranyozott tolóajtón vadludak képei. Számuk: tízegynéhány. Kúszófenyő áll a tavacska partján. Néhány vadlúd a fenyőfa bozontos gyökerén áll. Van olyan kép is amelyen anyalúd fiókáját eteti. A vadludak képei olyanok, hogy világítás hatására hol alkonyati, hol reggeli, hol pedig hamuszürkére változott halott ludak képzetét keltik. Középen, szemben: Buddha-szobor, a buddhista emelvényen. A zene változik. Amikor a világítás bekapcsol, két oldalt három-három buddhista pap ül buddhista szertartási palástban, melynek kesza a neve. A kjokurokun szertartási székben ül a főpap, Dzsikai. Előtte Dzsinen. Feje simára borotvált, a fehér buddhista karingen csillog új buddhista ruhája. Folyik a Buddha- tanítvánnyá avatás szertartása. Amint az érthetetlen, halk mormolással végzett szutra-olvasás véget ér, Dzsikai feláll, Dzsinent kézen fogva a színpad közepére jön. Itt van még Szessu, a Genkoin templom főpapja és tanulóbonca Tokudzen és Haszunuma Rjóten is.

DZSIKAI

Most pedig hirdessük a tant, ami szerint élünk a megvilágosodást kereső utunkon. *(Intésére Tokudzen kezébe adja a szutrát. Dzsinen arccal a földre borul a Buddha szobor előtt. A szobor erősebb megvilágításba kerül. Dzsikai olvas)* Ne oltsad ki az életet. Az öldöklést kerüljed el. Bot nélkül jársz. Légy megértő és barátságos. Védelmezz minden életet. A tolvajlást kerülj el. Minden lopástól óvakodj. Csak azt vedd el, amit adnak. Csak az átadottat óhajtsd. Koldulva, tisztán élj magadban. A paráznaságot kerülj. Legyél te tiszta életű. Visszavonult életet élj. Tartózkodj a párosodástól, a közönséges megszokástól. Ne légy sohasem hazug. Kerüld el azt, ami hamis. A te szavad igaz legyen, s legyél az igazság híve. Legyél ebben állhatatos, s maradjál következetes, kiben megbízhat a világ. Rágalmazó szót ki ne ejts. Kerüld el a rágalmazást. Mit hallasz itt, ne mond el ott, hogy megoszoljanak azok. S mit hallasz ott, ne mond el itt, hogy ezek megoszoljanak.

A szétváltakat egyesítsd. Buzdítsd az egyesülteket. Téged az összhang boldogítson. Az összhangban leld kedvedet. Gyönyörködjél az összhangban, az összhang legyen örömed, s beszéded összhangot teremtsen. Ne nyíljon ajkad durvaságra. A durva szóváltást kerülöd. Választékos legyen beszéded s a kiejtésed kellemes. Beszélj másokhoz kedvesen, szívhez szólóan, emelkedetten. Úgy szólj, ha szóra nyílik ajkad, hogy rá sokan figyeljenek, sokaknak okozz örömet. Kerüld a fecsegő beszédet. Idejében nyisd szóra szádat, és csak a lényegről beszélj. Beszéded maradjon a tárgynál, feleljen meg a tanításnak. Tükrözzön fegyelmet magából. Ha szólsz, mondj értékes beszédet. Olyan beszédet mondjon ajkad, hogy az időnek és a helynek és az őket kísérő jegyeknek értelem szerint megfeleljen. Ne kezelj ültetvényeket. Állattenyésztő ne legyél. Naponta egy ízben egyél. Ne táncolj. Ne mondj éneket. Kerüld a színjátékokat. Virágfüzéreket ne hordj. Illatszerektől óvakodj. Kerülj kenőcsöt és cifraságot. Magadat fel ne ékesítsd. Az ágyad ne legyen magas. Az ágyad széles se legyen. Aranyat s ezüstöt ne gyűjts. Ne fogyassz éretlen magvakat. Nyers húst magadhoz ne vegyél. Lány s asszony veled ne legyen. Ne tarts szolgát, se szolganőt. Hajlékot s telket ne szerezz. Ne vállald, hogy eljársz követként. Küldött s megbízott ne legyél. Ne foglalkozz adás-vevéssel. Ne mérjél hamis mérlegen. Rossz súlyt, rossz mérleget kerülj. Kerüld a vesztegetést. Csalárd dolgoktól óvakodj. Mindaz, amihez szenny tapad, mi fondorlattal van tele, ne mocskoljon be tégedet. A szurkálást, vagdalkozást, megkötözést, rabul ejtést, fosztogatást, s a pusztítást kerüljed mindig messze el. Elégedjél meg a csuhával, amely tested elfedi, s az alamizsnafalatokkal, amelytől életet merítesz. Amerre tovavándorolsz, ezekkel vándorolj tova. S miként a szárnyaló madár, amerre csak tovább repül, csak tolla terhével repül, akként te is, koldusbarát, elégedjél meg a csuhával, amely a tested elfedi, s az alamizsnafalatokkal, amelyből életet merítesz, s amerre tovavándorolsz, ezekkel vándorolj tova...

Intésére Tokudzen elveszi a szutrát a főpaptól. Dzsinen feláll,

változnak a fények. Dzsinen a Buddha-szobor előtt elvégzi a háromszoros meghajlást.

DZSINEN

Amithába Buddha! A kedved szerint próbálok élni és cselekedni.

Ismét a háromszori meghajlás következik.

DZSIKAI

Mától beléptél Buddha iskolájába, Buddha tanítványa lettél: otthagytad szülőházadat. Azt otthagyni pedig annyit jelent, hogy búcsút mondasz apádnak, anyádnak. Aki Buddha iskolájába lép, annak nincs se szülője se gyermeke. Minden élőlény egyenlő, minden élőlény megmentését kell szolgálni, sok-sok tanulással, edzéssel a megvilágosodást kereső úton kell végigmenni. Fordulj most Vakasza felé és köszönj el szülőföldedtől! Végezd el a kilencszeri köszönést a Kitajama hegyen túl élő apád, anyád irányába!

Dzsinen nem mozdul. A szerzetesek felmorajlanak.

SZESSU

De fiam... most a szülőföldedtől való búcsúzásról van szó!

DZSIKAI

Megtanítottam neked a kilencszeri köszönést, nem?

Dzsinen mozdulatlan marad.

DZSIKAI

Fiam! Mire vársz?

DZSINEN

Én... nekem nincs...

Továbbra is mozdulatlan marad.

SZESSU

Vakasza északnyugat felé van, arra fordulj, fiam! *(Mutatja az*

irányt.)

DZSINEN

Atyám... nekem nincsen se apám, se anyám. Nincs senkim, akitől el kellene búcsúznom.

A papok ismét felmorajlanak.

DZSIKAI

(*zavarban*) Nem értelek, fiam. Vakaszában él Kaku és felesége, Okan, akik felneveltek téged.

DZSINEN

Igen...

(*Kelletlenül elvégzi a kilencszeri köszöntést. Dzsikai visszaül a helyére. Dzsinen Dzsikai felé fordul és őt is köszönti.*)

SZESSU

(*feláll*) Mától, fiam, beléptél Buddha iskolájának kapuján, neved Dzsinenre változik. Itt a Mannen hegyen lévő Kohóan templomban Dzsikai főpap tanítványa lettél, a mai napon esküt tettél, hogy Buddha tanításának útját követed.

Ismét felhangzik a szutraolvasás halk moraja. Dzsinen leveszi buddhista karingjét, csak a fehér buddhista palást marad rajta. Megáll a vadludak képei előtt és vágyakozó arccal nézi az anyaludat és fiókáját ábrázoló képet. Amint megérinti azokat: lassan elmennek a fények.

2. kép

A főtemplomban

Dzsinen a Buddha-szobor előtt térdel.

DZSINEN

(háromszori meghajlás után) Amithába Buddha! Nézz le rám kérlek! Láthatod: szívemben nincs semmi düh csak keserűség, mert engem nem hajt a vágy, hogy szent legyek. Nehéz az emberré levés, jól tudom, de majd küzdök érte. Te az embereket helyes útra vitted, arra az útra, melyet te magad is megtettél, kínokat szenvedtél, hogy végcéloddhoz eljuss, s itt ülj trónusodon. A Te utad lesz a példám, hogy elérhessem én azt, amire vágyom. *(Belép Dzsikai, Dzsinen észreveszi és feláll.)*

DZSIKAI

Folytasd az imát!

DZSINEN

Már éppen befejeztem, mester.

DZSIKAI

Remélem bűnbocsánatért fohászkodtál. A főpapi tanácsban csak rólad beszélnek. Tanulóbonc avatási szertartáson ilyen botrányosan senki nem viselkedett még, mint te.

DZSINEN

Bocsánatért esedezem, mester, de engem akaratomon kívül hoztak ide. Bánatom az oka zavart viselkedésemnek.

DZSIKAI

Majd én embert faragok belőled.

DZSINEN

Itt csak szenvedni fogok.

DZSIKAI

Nem tudsz te még semmit. Elmondom én, hogy mi a szenvedés. A születés szenvedés. A vénség is szenvedés. A halál is szenvedés. A bánkódás, a zokogás, a vergődés, a levertség megint csak szenvedés. S az is csak szenvedés, hogy amire vágyunk, azt nem találjuk...

DZSINEN

Én szeretném megtalálni.

DZSIKAI

A szenvedés eredete a szomj. Ez az a szomjúság, amely folyton-folyt újraéledő, mit kísér a gyönyör szenvedélye, mely itt is, ott is fel-feltör. A szenvedés megszüntetéséhez a szomjmegszüntetés juttat el.

DZSINEN

Én nem akarom kioltani a vágyaimat.

DZSIKAI

Meg fogsz tőlük szabadulni, vonzkörükből kiszakadsz.

DZSINEN

Nem. Soha.

DZSIKAI

Hallgass rám! A szenvedés megszüntetéséhez vezető út a nemes nyolcas ösvény: a helyes hit, a helyes elhatározás, a helyes beszéd, a helyes cselekvés, a helyes életmód, a helyes igyekezet, a helyes vizsgálódás, a helyes elmélyülés.

DZSINEN

Követni fogom a nyolcas ösvényt, erős a hitem, komoly az elhatározásom, úgy beszélek, úgy cselekszem, úgy élek, mindent megteszek, a lehetőségeket vizsgálom, önmagamban elmélyedek és kérem Buddhát, hogy orvos lehessenek.

DZSIKAI

(*dühösen*) Esküt tettél, hogy Buddha tanításának útját követed.

DZSINEN

Követem tanítását, s miként ő elhagyta családját, feleségét, gyermekét, hogy útján haladva elérje célját, egy napon én is elmegyek és tanulni fogok.

DZSIKAI

Elég! Nem tűröm el ezt a hangot! Nem tűröm el az ellenszegülést! Nem tűröm el a vágyakat! Csak az alázatot. Itt maradsz a templomban, Buddha kedves szolgája leszel, a megvilágosodást kereső úton fogsz végigmenni, erről én a nap minden percében tenni fogok. Most pedig vedd a kezedbe ezt a szutrát és olvasd mindaddig, amíg meg nem tanulsz!

DZSINEN

Igen mester.

DZSIKAI

Embert faragok belőled! (*Kimegy.*)

DZSINEN

(*pörgeti a szutrát*) A születés is szenvedés, a vénség is szenvedés, a halál is... (*suttogva a Buddha-szobor felé*)... ó, uram, ugye én megtalálhatom azt, amire vágyom?

DZSIKAI

(*kintről*) Nem hallom!

DZSINEN

(*összerezzen*) Csak elakadtam.

DZSIKAI

Kezd előlről!

DZSINEN

A születés is szenvedés... (*fények lassan halványulnak*)... a vénség is szenvedés...

3. kép

A Kohóan templom főpapi lakrésze és főcsarnoka

Dzszikai lakószobája a templom konyhatraktusához tartozik. Baloldalon a mellékhelyiség és a fürdőszoba ajtaja látszik. Belátni a padlózat alá.

DZSIKAI

Tele van a víztartály?

DZSINEN

Még nincs ,mester.

DZSIKAI

Akkor igyekezzél!

DZSINEN

Igenis. *(Belép, hátára fektetett rúdon himbálóznak a hordók, s mivel alacsony termetű, a hordók a földet súrolják.)*

DZSIKAI

Ostoba vagy! Hosszú a kötél, vedd rövidebbre, a hordók a földet súrolják! Ki fog ömleni a víz! Hányszor mondjam, hogy megérted?!

DZSINEN

Igen. *(Megrövidíti a kötelet, újból megpróbálja fölemelni a hordókat, de még mindig nehéz neki.)*

DZSIKAI

Szorítsd jobban magadhoz a hordókat! Mintha csak ölelnéd őket! Úgy! Még jobban!

DZSINEN

Igen. *(Még szűkebbre veszi a kötelek közti távolságot, s újból a vállára emeli a hordókat.)*

DZSIKAI

Te hülye! Miért nem azt teszed, amit mondok?! Mocskos a hordó? Ha mocskos, takarítsd le őket! Kerülgeted a piszkot, aztán minden piszkos marad. Próbáld meg még egyszer!

Dzsinen erőlködik.

Vedd a válladra!

DZSINEN

Igen.

DZSIKAI

Ugye, hogy könnyebb?

DZSINEN

Igen könnyebb.

DZSIKAI

Próbálg most elindulni! Úgy!

Dzsinen tántorog.

Na! Lódulj már, még összezsínálsz itt magad!

Megszólal a templom bejáratánál lévő fagong.

Jövök!

A gong ismét megszólal.

Jövök már! Jövök! (*Dzsinen felé*) Ki ne önts a padlóra! Ha kilocsolod, megitatom veled az egészet! Na, tűnj már, szedd a lábad!

Dzsinen kiviszi a hordókat. Ismét megszólal a gong.

Hallom! Megyek! (*Kimegy.*)

Dzsinen erőlködését halljuk, vált a fény, kopf marad Dzsinen arcán és Dzsikai hangját halljuk.

DZSIKAI

(*visszhangon*) Ne nyíljon ajkad durvaságra. A durva szóváltást kerüld...

Dzsinen minden erejét megfeszítve viszi a hordókat, ismét megszólal a fagong. Szatoko jelenik meg a kert szélén. Nagyon szép, fiatal nő. Mintha Kannon, az Irgalom istennője lenne.

SZATOKO

Elnézést kérek, hogy ilyen sokszor gongattam.

DZSIKAI

Rég látott kedves vendég! Isten hozta. Már aggódtam magáért.
Nangaku temetésére sem jött el. Kerüljön beljebb! Tessék.

Dzszikai ülőpárnát kínál Szatokonak, Szatoko leül. Viselkedésén, modorán, mozdulatain érződik, hogy gésa volt eredetileg.

SZATOKO

(*félénken*) Tisztelendő atyám, sokáig hallgattam.

DZSIKAI

Üljön csak le, helyezkedjen el kényelmesen.

SZATOKO

A temetésre, a halotti szertartásra is nagyon szerettem volna eljönni, de félttem Hideko asszonytól. Vártam, hogy elcsituljanak a kedélyek.

DZSIKAI

Én meg arra, hogy eljöjjön. Mert ez a templom a maga számára sok emléket őriz.

SZATOKO

Ez igaz.

Feláll, körülnéz, sétál.

A kert sem változott. Olyan, mint volt. Mennyi gyümölcsöt szedtem itt az én Nangakumnak! Ott a naspolya, a fügefa, a gránátalma is mind megvan.

DZSIKAI

Semmi se változott. A hátsó kertet Nangaku is kedvelte. Gyakran festegetett ott.

SZATOKO

Atyám, hány évig is voltunk mi itt?

DZSIKAI

Egy évig itt készült a franciaországi világkiállításra, azután a főcsarnok volt a műterme... legalább öt évig. Ki gondolta volna, hogy ilyen hirtelen elmegy és egy ilyen szép hölgyet parlagon hagy a világban. Milyen kár!

SZATOKO

Megmutatná a vadludak képét a főteremben?

DZSIKAI

Tessék. Jöjjön utánam. Nangaku büszke volt a ludakra. Tudja, ugye, hogy a műterembér fejében festette őket. Amikor elkészült, nagyon elégedett volt a munkájával. Azt mondta: Kyotóban még egy nevezetesség született, a vadludak temploma.

SZATOKO

A kedves emlékü vadludak képei!

DZSIKAI

Menjünk. Dzsinen! Dzsinen!

DZSINEN

(*belép*) Igen.

DZSIKAI

Vendégünk van, megkínáljuk vacsorával. Hozz a veteményesből salátaleveleket, jól mosd meg és csinálj szója-mártásos salátát!

DZSINEN

Igen. Azonnal.

DZSIKAI

Igyekezz!

DZSINEN

Igen, mester. (*Kimegy*)

SZATOKO

Kisbonca van, atyám?

DZSIKAI

Nemrég jött Vakaszából.

SZATOKO

Ő lép talán majd atyám nyomdokába?

DZSIKAI

Ha beletanul, lehet az utódom is. Menjünk vissza!

A színpadon megjelenik a főterem. Tolóajtajain a képek ragyognak. Szatoko szeretettel nézi a vadludakat.

SZATOKO

Nangaku, drágám! Azt mondtad nekem... (*egy-egy vadlúdra mutat*)... ez a lúd én vagyok, az pedig ő. (*Megériinti a ludakat*)
Mintha ő élne bennük.

DZSIKAI

Beléjük költözött a lelke. Nangakut az emberek érdekelték.

Különösen a nők. Nagyon szerette őket. Ha tudná hányszor fogadtunk gésát, bordélyházi nőket! Valójában egyetlen nőalakot sem festett, csak madarakat, de madarat festve Nangaku embereket rajzolt...

SZATOKO

Igaza van, atyám.

DZSIKAI

Szatoko, maga most Demacsiban él, ott bérel szobát?

SZATOKO

Igen. Nangaku halála óta nem kapom a havi juttatást. Hideko gyűlöl, a hagyatékból semmit sem kaptam. Ijesztően fogy a pénzem. Már azon gondolkozom, hogy visszamegyek Gionba, ott a fiatalok a menők, nekem már nehéz lenne újrakezdeni...

DZSIKAI

Nangaku azt mondta nekem, atyám, rád bízom Szatokot, kérlek, viseld gondját. Ő a Kohóan lánya, legyen rá gondod. Ezt mondta és mosolygott. Tudja, hogy milyen jó barátok voltunk. Még az ágyékkötőmet is összetévesztette a sajátjával. Emlékszik?... Maga és Nangaku ágyban feküdtek, én odamentem, s megsimogattam a maga kezét.

SZATOKO

Voltak bolondos éjszakák.

DZSIKAI

Ma este szakéval kínálom magát. Régen ittunk együtt. Visszahívjuk Nangaku szellemét! Menjünk!

Dzsikai, Szatoko elindul. Megjelenik a színpadon a lakrész. Középen két kis evőasztalka, rajtuk szakésköcsögök. Szatoko gésa módon jól iszik.

SZATOKO

Finom ez a szaké. Tudja, mostanában nem iszom, Demacsiban egyedül élek.

DZSIKAI

(*suttogó hangon*) Engedje csak el magát, mintha Nangaku is itt lenne.

Dzsikai pálcikával eszik, kiköpi az ételt.

Pfúj! Dzsinen! Dzsinen!!!

DZSINEN

(kintről) Igen. (Hallatszik a csoszogó lépése, bejön, kinyitva a tolóajtót.)

DZSIKAI

Te ostoba, te! Megint cukrot tettél bele! Hányszor mondtam már, hogy nem kell cukor! Készítsd el újból!

DZSINEN

Igen.

DZSIKAI

A vendégét is vidd el!

SZATOKO

Az enyémet nem kell. Meg tudom enni.

DZSIKAI

Adja csak oda kérem. Ostoba! A szájába kell rágni mindent! Képtelen megtanulni a főzés fogásait. A salátalevelek, a gyökerek tele vannak mind természetes ízekkel. A főzés lényege: kihozni ezeket az ízeket az alapanyagokból. Ez meg cukrot tesz bele! Becsapja az embert! Tökfilkó!!!

SZATOKO

Atyám, az édes is finom, nem? Miért ilyen szigorú vele. Okos kis bonc ő. Hány éves?

DZSIKAI

Tizennégy.

SZATOKO

És ilyen keményen szidja őt?!

DZSIKAI

Zen bonc nem evilági normák szerint nevelkedik, nem rögzülhet benne a megszokás, hogy hamis ízeket finomnak érez és az igazikat már észre sem veszi. A tanulás útja is szigorú.

SZATOKO

De mégsem kellene olyan keményen szidnia. Hiszen egész nap dolgoztatja, nem?

DZSIKAI

Én is ugyanezt csináltam kiskoromban.

SZATOKO

Valóban?

DZSIKAI

Arcomra van írva talán, hogy nem mondok igazat?

SZATOKO

Nem úgy értem, atyám.

DZSIKAI

Bocsásson meg, egy pillanatra magára hagyom.

Feláll és kimegy. Dzsinen jelenik meg, kezében szakés köcsög és tányérok.

DZSINEN

Bejöhetek?

SZATOKO

Tessék.

DZSINEN

Hoztam még szakét... tessék a saláta...

SZATOKO

Hallottam, hogy Vakaszából jött.

DZSINEN

Igen.

SZATOKO

A szülei?

DZSINEN

(*nem válaszol*)

SZATOKO

Mit csinál az édesapja?

Dzsikai krákogása hallatszik a WC-ből. Dzsinen megijed.

Maradjon csak! Ne féljen! Üljön ide mellém és meséljen! Mit csinál az apja?

DZSINEN

(*Némi bizonytalanság után*) Ács.

DZSIKAI

Dzsinen! A kézmosóban nincs víz! Elő ne forduljon még egyszer!

DZSINEN

Igen. (*Kiszalad. Dzsikai visszajön.*)

SZATOKO

Ilyen kis gyereket képesek beadni a templomba.

DZSIKAI

Mostanában a falvak is nagyon szűkölködnek. A lányok beállnak cselédnek vagy eladják őket a bordélyházakba. Így aztán egy kis

pénzt küldhetnek a szülőknek. Minden családnak megvan a maga sorsa, Szatoko. Dzsinen ide került mellém.

Dzszikai az új köcsögből szakét tölt Szatoko edényébe.

SZATOKO

Elég lesz, atyám, én már szédülök.

DZSIKAI

(*kérlelő hangon*) Maradj itt ma este a templomban vagy költözz ide végleg! Élj a vadludak képeivel! Ha megint egy idegen férfi szeretője leszel, a ludak újra sírni fognak.

SZATOKO

Atyám helyet adna itt nekem?

DZSIKAI

Miért ne? Nangaku is kérte. Mi olyanok voltunk, mint az igazi testvérek.

SZATOKO

Köszönöm, atyám.

Lépések hallatszanak. Dzsinen, kezében vizesvödörrel a kézmosóhoz megy, beleönti a vizet.

Dzsinen teletölti a kézmosót.

DZSIKAI

Tartsd ide kicsit a füledet!

Magához húzza Szatokot, suttog a fülébe.

SZATOKO

Ó, miket nem mond!

DZSIKAI

Ebben a lakrészben boldogan élnénk... Szato, én... régóta szeretlek téged. Akarsz a régimúltú, híres Kohóan templom főpapjának a felesége lenni?

SZATOKO

Dehát egyik főpapnak sincs felesége, atyám.

DZSIKAI

Az csak a látszat. Menj csak be bármelyik templomba és nézz

körül a hátsó traktusban: ott láthatod a száradó női alsóneműket, kimonókat. Az Ezüst Pagodában is van asszony. Az atyák titokban mind feleséget tartanak. Genko egyetemistát vett magához.

SZATOKO

Genko atya is?

DZSIKAI

Jó dolgod lesz, Szatoko. Légy a feleségem!

Hagyja, hogy Dzsikai átölelje, s miközben Dzsikai szájon csókolja, kezével átöleli a főpapot. Dzsikai lefekteti Szatokot, s lovaglőhelyzetben ráül. Dzsinen csoszogva közeledik, bekukucskál.

SZATOKO

Valaki jön.

DZSIKAI

Nincs itt senki.

SZATOKO

Jön a kis bonc!

DZSIKAI

Eszik a konyhában. Nem jön. Most bezabálja egyedül a cukros salátát.

Összeölelkeznek. Szatoko piros alsóneműje, fehér lábai látszanak.

SZATOKO

Hangokat hallottam. Valaki néz minket. Mintha emberárnyék mozogna.

DZSIKAI

A szél, csak a szél az. Magas a templom padlózata, alatta süvít a szél. Ölelj, Szato, ne félj! (*Vetkőzteti.*)

Csak ölelj, szeress!

Visszahúz a fény, a szeretkezés hangjai erősödnek, Dzsinen arcán fejfény marad. Dzsikai hangját halljuk visszhanggal.

DZSIKAI

A paráznaságot kerüld. Legyél te tiszta életű...

4. kép

A Kohóan főcsarnoka

Dzsinen a térdén ül, s a Nirvána-szutrát olvassa. Mellette a felmosóvödör, súrolókefe.

DZSINEN

A vágyaktól hajtottak világában az egyszerű halandók megszületnek, de nem tudják, hogy miért; meghalnak, de nem értik meg a halál értelmét.

DZSIKAI

(*Kintről*) Nem jó! (*Belép*) Hangosabban kell olvasni! Súrolod a padlódeszkát, s közben mormolod a szutraszöveget. Meglátod, az magától mindennapi szavaiddá válik, s beivódik az agyadba. Este pedig lemásolod ezt a szutrát hússzor! A szent szöveg másolása Buddhának tetsző dolog.

DZSINEN

(*Súrol és mondja*) A vágyaktól hajtottak világában...

DZSIKAI

Nem jó! Hangosabban! Negyvenszer fogod lemásolni! És járjon közben a kezed is!

DZSINEN

... az egyszerű halandók megszületnek, de nem tudják, hogy miért.

DZSIKAI

Nem jó! Ötvenszer fogod lemásolni!

Szatoko belép.

SZATOKO

Atyám, elmegy?

DZSIKAI

Indulok a Genkó templomba. Go partit játszunk Szessuval. Lehet, hogy sokáig maradok.

SZATOKO

Siess haza, kérlek.

DZSIKAI

(*A Buddha-szoborhoz lép*) A szobron is ujjnyi por! Ezt is töröld

le, Dzsinen! Majd jövök.

Elmegy. Szatoko kikíséri. Dzsinen sűrűn tovább, közben a szutrát mormolja. Szatoko visszajön, tálcán édességet hoz.

SZATOKO

Dzsinen, pihenj egy kicsit! (*Leül*) Ha atyánk elmegy itthonról, megkönnyebbülünk, ugye?

Dzsinen nem felel.

Nem vagy éhes? Tudom, hogy ellenkeztél az atyával, nem etted meg a zöldséglevest, ezért most csak savanyúságot kapsz. A rosszultapláltság miatt a végén még meg is halsz.

Dzsinen nem felel, törölgeti a port.

Gyere ide, egyél egy kis süteményt.

Dzsinen makacsul dolgozik tovább. Szatoko Dzsinen kezébe ad néhány falat édességet. Kimonója bő ujja megérinti a fiút. Dzsinen megijed.

Ne félj tőlem. Én szeretlek téged.

Dzsinen hátat fordít Szatokonak, s mint egy éhes kutya, mohón felfalja az édességet. Szatoko a Buddha-szobor elé megy.

Ízlik?

DZSINEN

Igen.

SZATOKO

Folytassuk a múltkori beszélgetést.

DZSINEN

Az jó lesz.

SZATOKO

Hol is tartottunk?

DZSINEN

A szüleiről mesélt.

SZATOKO

Már emlékszem. Tudod, ők szalmaszállenőcs készítésével, árusításával foglalkoznak. Apám minden nap főzi a sötét, ragacsos gyantát a tűzhelyen, azután kerékpáron szállítja boltoknak, patikáknak. Fillérekként árulja, de adja még bizományba is. Amikor kicsi voltam, anyám kézen fogott, s együtt mentünk mindig a pénzekért. Nagyon szegények voltunk, a húgom a puskaporgyárba került, ott kapott munkát, még be sem fejeztük a hat elemít. Engem pedig eladtak gésatanulónak a gioni teaházba.

DZSINEN

Eladták? Eladni az embert?!...

SZATOKO

Apám leesett a Kusze hídról, összetörték a csontjai, kellett a pénz a kórházi költségekre...

DZSINEN

De hát eladni egy gyereket!

SZATOKO

Nem volt más mód, hogy pénzhez jussunk. Nehéz sorom volt a teaházban, persze a tiédhez képest sokkal könnyebb. Reggel korán keltünk, egész nap tanulás: virágdíszítés, hangszeres zene, tánc... A te szüleid élnek?

Dzsinen nem felel.

Kérlek, mesélj te is magadról! Levelet kapsz?... Te írsz legalább? Írjál haza időnként pár sort!

DZSINEN

Én...

SZATOKO

Valami rosszat mondtam? Tudom, hogy is lenne időd levelet írni, amikor olyan szigorú az atya. Korán kelsz, egyik istentisztelet a másik után, aztán a főzés, takarítás, iskola. Tudom, nem valami örömteli élet ez. Már többször mondtam az atyának, hogy főznék én szívesen, de nagyon összeszidott. Azt mondta: csinálja csak Dzsinen!

DZSINEN

Nekem öröm a főzés, ha tudom, hogy asszonyom is megeszi...

SZATOKO

(kedvesen) Csupa szív vagy, Dzsinen. Már régen meg akartam kérdezni tőled: miért üldögélsz mindig sötétben a padlózat alatt?

Dzsinen nem felel.

Amikor látom, hogy ott ülsz mozdulatlanul, magányosan, egyedül, mint egy kivert kutya, összeszorul a szívem és szeretnék magamhoz ölelni. Szépen kérlek, menj inkább ki a napra, legyél jókedvű fiú. Ebben a templomban csak hárman lakunk, ha valami bánt, nekem elmondhatod.

Dzsinen újra sírolni kezd.

Abbahagyhatod a munkát, most nincs itthon az atya. Készíték neked egy jó meleg fürdőt, ma este fürdőzhetsz egyet.

Szatoko elmegy, Dzsinen is távozik, s amikor visszatér, nagy pontyot tart a kezében. Körülnéz, hogy nem figyeli-e őt valaki, majd késsel átszúrja a halat, favödörbe dobja, rátesz egy szalmacsákot, s a padlózat alatti helyére viszi. Megjelenik Szatoko.

SZATOKO

Dzsinen! Dzsinen! Hová tűntél? Különös. Az előbb még itt volt. Hová mehetett? Dzsinen, gyere, kész a fürdővíz!

Dzsinen lélegzetvisszafojtva, mozdulatlanul kuporog.

5. kép

A Kohóan lakrésze és főterme

A fürdőszobában ég a lámpa. Szatoko fürdik. Dzsikai ír valamit. Szatoko valami dalt dúdol.

SZATOKO

Atyám! Elfogyott a szappan.

DZSIKAI

Viszem.

SZATOKO

Hozza már?

DZSIKAI

Szépen kigömbölyödtél, mióta itt vagy.

SZATOKO

Igazán?

DZSIKAI

Például itt...(Szatoko fenekébe markol)... micsoda formák!

SZATOKO

(*nevetve*) Még nem vagyok kész.

DZSIKAI

Itt a szappan. (Szatoko újra dúdolni kezdi a dalt, majd megszólal)

SZATOKO

Sajnálom Dzsinent.

DZSIKAI

(*mogorván*) Mit sajnálsz rajta?

SZATOKO

Hallottam, hogy katonai gyakorlatokat végeztetnek velük az iskolában, mostanában szegény alig tud reggel felkelni.

DZSIKAI

Katonai gyakorlatokat?

SZATOKO

Puskv al a kézben gyakorlatoznak.

DZSIKAI

Ezt ő mondta? Micsoda hülyeség! Katonai gyakorlat papjelölteknek, akiknek az feladatuk, hogy megmentsék a gyilkos embereket! Felháborító!

SZATOKO

Mit lehetne tenni? Úgy sajnálom szegényt. Olyan álmos mindig.

DZSIKAI

(*haragosan*) Dzsinen!

DZSINEN

Igen. (*Belép Dzsikai szobájába*)

DZSIKAI

Igaz, hogy katonai gyakorlaton veszel részt?

DZSINEN

Igen. Négy óránk van hetenként, mester. Menetelés, alaki, puskatisztítás, lögyakorlat.

DZSIKAI

Lögyakorlat is?

DZSINEN

Igen.

DZSIKAI

De ezt a többi bonc is elvégzi, nem csak te, igaz? Nagyon helytelen, hogy emiatt ellustálkodod a reggeli istentiszteletet. Azt hiszed, hogy nem vettem észre. Tudok mindent. Reggel nem hoztál friss virágot a főterembe. A tea is hideg volt. Annyira akarsz aludni, hogy még Buddhának áldozandó teát, virágot is elfelejtet? Csalsz? Holnaptól én ébresztelek.

Csomagolóspárgát vesz elő, egyik végére hurkot készít, úgy hogy amikor a spárga másik végét húzza, a hurok megszorul. Ki is próbálja

Ebből a spárgából hurkot készítek, ezt vidd be a szobádba, tedd bele az egyik csuklódat, s úgy feküdj le. Reggel öt órakor majd én felkeltelek téged. Meghúzom itt a szobámban a hurok másik végét, megszorul a kezeden és majd attól felébredsz. Ha pedig nem kelsz fel, leszakítom a kezedet, úgy megrántom a kötelet. Megértetted?

DZSINEN

(*Átv teszi a kötelet.*) Igen.

DZSIKAI

Akkor mehatsz is! Vidd a kötelet. Ki is próbáljuk.

Dzsinen a kötél egyik végét Dzsikainál hagyja, majd azt húzva a szobájába megy.

Figyelj, meghúszom!

DZSINEN

(*Felszisszen a fájdalomtól.*) Juj, jaj... (*futva jön be a csuklójára kötött kötéllal.*)

DZSIKAI

Remek. Már itt is vagy. Így fogjuk ezután csinálni. Most menj, másold a szutrát, amit mondtam.

DZSINEN

Igenis.

Dzsinen távozik. A kötéel végét az ágy lábához kötözi.

Jó lesz ez itt az ágy lábára kötözve is, aztán rángathatja félálmban ahogy csak bírja.

Dzsiikai levetkőzik, csak az ágyékkötő marad rajta. Szatoko kijön a fürdőszobából, félig meztelen.

SZATOKO

Atyám, mi ez a kötéel itt?

DZSIKAI

Dzsinen ébresztőórája. Már a reggeli istentiszteletet is elhanyagolja.

SZATOKO

Miket művel azzal a szegény fiúval?!

DZSIKAI

Megrántom a kötelet és fölébred.

SZATOKO

De, atyám, ez kegyetlenkedés.

DZSIKAI

Nagyon pártolod, nem tetszik ez nekem.

SZATOKO

Ne tegye ezt vele! Fáradt, kimerült!

DZSIKAI

Jó, majd szóvá teszem ezt a katonásdit a legközelebbi főtemplomi tanácsban.

Leoltja a lámpát, magához öleli Szatokot. Csak a rózsaszínű lámpaernyő fénylik.

SZATOKO

Ne ilyen vadul, atyám! Kérem!

DZSIKAI

(*mohón*) Csak úgy forr a vérem, Szato.

Szeretkeznek. Dzsinen tűnik fel a színen. A holdfény megvilágítja a kertet, a vadludak gyönyörűen csillognak. A Buddha-szobor irgalomteljesen néz maga elé. Dzsinen kiveszi a padló alól az odarejtett pontyot, felfordítja a hordót, s megtisztítja a halat. Hordozható tűzhelyen megsüti és mohón befalja. Azután rendet rak, szobájába megy és írni kezd. Szutrát másol.

DZSINEN

Ezt még leírom, ebből még a mester is tanulhat.

Dzsiikai ajtajához megy és a tolóajtóra illeszti a papírlapot.

Ide teszem az ajtajára, olvassa csak!

Dzsiikai a neszre felébred.

DZSIKAI

Mi az ott?

Dzsinen elfut, Dzsiikai kitepi a tolóajtót, bottal a kezében kilép.

Te vagy az? Gyere csak vissza! Mit csinálsz itt éjszaka?

DZSINEN

Én... csak...

DZSIKAI

(*Észreveszi a papírt.*) Mi ez itt?

DZSINEN

Szutrát másoltam, mester...

DZSIKAI

Miért tetted ide? Mi akar ez lenni? Lássuk csak. (*olvassa*) Ne kövess alantas szokást. Ne süllyedj a restségben el. Ne kövessed a tévhitet. Ne légy világi gúzsba vert. Kövessél jó szabályokat!... (*dúltan a fiúra néz*) Te!... Te!!! Ez példabeszéd akar lenni?

Nekem?! Te, te, vakarék! (*Verni kezdi a fiút*) Én darabokra téplek ezért, te nyomorult!

SZATOKO

(*kirohan*) Atyám, ne tegye, kérem ne bántsa!

DZSIKAI

(*ellöki Szatokot*) Takarodj innen te is! Örülj, hogy befogadtalak. Majd adok én neki. Azt hiszed, azt csinálhatsz itt, amit csak akarsz?! Majd megismeresz te engem.

SZATOKO

Atyám, hagyja abba kérem, könyörögve kérem... (*sírva*)... ne üsse őt... letérdelek itt, csak ne bántsa... nekem ugyanúgy fáj, mint neki, mert nagyon szeretem őt!

DZSIKAI

(*Belöki Szatokot a hálószobába*) Te engem szeress, mert én tartalak el!

Szatoko a földön elterülve zokog.

DZSINEN

Mester, azt olvastam a szutrákban, hogy ki bottal a bot nélkülit és a feddhetetlent sérti meg, azt tíz fajta csapás közül eléri egy majd biztosan.

DZSIKAI

Te példabeszédet idézel nekem?! Te?! (*Arcul üti a fiút. Dzsikai összegyűri a papírt és Dzsinen arcába vágja*)

Ezt a példabeszédet, hogy példátlan arcátlanságodra emlékezzél: ma éjjel százszor lemásolod! És még egyszer nem akarlak látni a hálószobám körül!

Becsapja az ajtót. Dzsinen feltápáskodik, szobájába vonszolja magát, leül az asztalhoz és írni kezd.

DZSINEN

Az igazság híve boldog e világon és azon túl is...

6. kép

A főtemplomban

Kin és Kanae látogatóban Szatokonál. Kanae erősen köhög.

KIN

A tanító úr is felelőtlen. Elvitt egy egészséges gyereket a lőporgyárba és egy nagybeteget adott vissza.

KANAE

Hallgass!

KIN

Miért hallgassak?

KANAE

Nem azért jöttünk, hogy itt is veszekedj! Mint otthon apával.

SZATOKO

Apával miért?

KANAE

(*legyint*) Mindegy.

KIN

Haragszik rád nagyon, amiért egy pap ágyasa lettél.

SZATOKO

Akár haragszik, akár nem, semmi beleszólása nincs. Én apámtól soha semmi kedvességet nem kaptam ... a jövőben sem szorulok rá.

Csend.

Kanae ezt a kimonót neked adom. Túl élénk, a hívők még hivalkodónak találnák.

KANAE

Köszönöm. Nagyon szép.

SZATOKO

Tedd el ezt a pénzt is! Menj kórházba, vizsgáld ki magad rendesen.

KANAE

Köszönöm, néném, nagyon köszönöm.

SZATOKO

Ez pedig anyának, egy sál és egy kis édesség.

KIN

(*Elsírja magát.*) Nem lesz ebből baj?

SZATOKO

Miből?

KIN

Hogy egy pap ágyasa vagy.

SZATOKO

Nem vagyok az ágyasa anyám. A felesége vagyok.

KIN

Felesége?!

SZATOKO

Igen. Jó, a zen papoknak hivatalosan nem szabad nősülniük, de titokban mindegyikük feleséget tart.

KIN

Tényleg?

SZATOKO

Igen.

KIN

Akkor megnyugtatom apádat.

SZATOKO

Kanae, valami pénzt kapsz a munkahelyedről?

KANAE

Kapok.

SZATOKO

Mit csinálsz vele?

KANAE

Odaadom apának.

SZATOKO

Hogy eligya?

KANAE

Mostanában már nem iszik. Amióta beteg vagyok egyáltalán nem.

SZATOKO

Nem akarom elhinni.

KIN

Nagyon sokba kerül minden. Hiába adja oda a pénzét, rögtön el is megy. Gyógyszerre, diétára.

SZATOKO

Te anyám, csak panaszkodsz!

KIN

Te pedig tiszteletlenül beszélsz! ... Nem tudom: milyen templom ez! Akit nem anyakönyveznek, az csak ágyas marad.

SZATOKO

Megint kezdod?

KIN

Ha jó ember az a pap, ahogy meséled, anyakönyveztetne téged.
De te megint bedőltél egy férfi édes szavainak!

SZATOKO

Anya, a zen templomokban mindenütt van feleség, igaz, nem hivatalosan.

KIN

És te így boldog vagy, hogy a templom hátsó részében rejtőzködve élsz?

SZATOKO

Boldog.

KIN

A pap is csak olyan hosszú életű, mint más ember. Azt írtad, hogy hatvan éves, túl van már a javán. Te pedig anyakönyvezés nélkül élsz itt, a konyha mögött rejtőzködve. Mi lesz veled ha meghal? Megint kint leszel az utcán.

SZATOKO

Nem tudom.

KIN

Hülye vagy!

Kisiet dühösen a kertbe.

KANAE

Idegese.

SZATOKO

Otthon is?

KANAE

Igen.

SZATOKO

Segítesz neki?

KANAE

Ha jól vagyok, igen. Tudod mostanában sokat gondolkozom...

SZATOKO

Min?

KANAE

Azon, amit az emberek boldogságnak neveznek. Te tudod, mi a boldogság?

SZATOKO

Nem az, hogy az ember a sorsát, akármilyen nehéz is az vidáman el tudja viselni.

KANAE

Lehet.

SZATOKO

Persze többféle boldogság is létezik. Kiskoromban anya azt hajtogatta, szinte tanította, hogy apa tehetetlen ember, egy hülye, aki negyven éve csak gyártja a kenőcsöket és eladja ... tudod, akármilyen szegény is, de lehet, hogy boldog. Ha mások életére gondolunk, úgy érezzük, hogy csak mi vagyunk a szerencsétlenek. Ha nem tudjuk boldognak érezni az életünket: mindig boldogtalanok leszünk.

KANAE

Te olyan okos vagy, Szato.

SZATOKO

Tudod, Kana, itt a templomban egy olyan szerencsétlen embert láttam, akit még meglátnom se lett volna szabad.

KANAE

Kit?

SZATOKO

Neked otthon van meleg pokrócod, vastag takaród ... ennek a fiúnak még az sincs. A fekhelye nedves, elveszi a teste melegét. Kötélhúzással keltik fel. A ti szegénységetek ehhez képest még mindig elviselhetőbb. Tudod, ő, a kis tanulóbonc, csak ül a hideg padlózat alatt, összezsugorodva egyetlen gyékényen. Az ő boldogsága az a melegség, ami a szívében van.

KANAE

Szereted őt?

SZATOKO

Arra gondoltam, hogy anyja helyett anyja leszek.

Kimennek a kertbe Kin után.

7. kép

A Kohóan lakrésze

A vakaszai templom főpapja, Mokudó jött vendégségbe. Dzsikai már részeg. Mokudó is jó hangulatban van. Szatoko szorgoskodik körülöttük.

DZSIKAI

Vakaszi vadkacsa, ez az igazi!

MOKUDÓ

Sokáig töprengtem, vajon mit hozzak ajándékba. Kemény a tél, a tenger viharos, halászni nem lehet. Aztán sorba látogattam a falubelieket, nem lőtt-e valaki vadkacsát. Három darabot is sikerült szerezni.

Dzsikai mohón eszik, köhécsel egyet.

DZSIKAI

Na!

MOKUDÓ

Egy apró csont lehet.

DZSIKAI

A torkomon akadt.

SZATOKO

Igya ezt ki, egy hajtásra!

DZSIKAI

(*prüsszköl*) Jobb, ha kimegyek!

SZATOKO

Szeiandzsi atyám, régóta szeretném kifaggatni magát Dzsinenről.

MOKUDÓ

Dzsinenről? Ugyan miért?

SZATOKO

Dzsikai atya mondta, hogy a fiú a vakaszai ács gyereke. Igaz ez?

MOKUDÓ

Papírforma szerint igaz, de valójában...

SZATOKO

Nos?

MOKUDÓ

...Vakasz szegény, kis falu, a hegyek között húzódik, az emberek

favágásból, földművelésből élnek. Van ott nekünk egy kis csarnokunk, amit temetési szertartásra használunk. Bent a pókok hálót fontak, a szél fújja, eső veri, üresen áll, ám télen a godzék menedékhelye.

SZATOKO

Godzék?

MOKUDÓ

Vak koldusnők. Ezen a vidéken a vak gyermeket a godzék nevelik fel elhagyott templomokban, a godze-házakban. Dzsinen egy godze gyermeke.

SZATOKO

Ó, istenem.

MOKUDÓ

Okiku volt a neve, gyönyörű vak asszony volt. Egy havas éjszakán valami csarnokban fiút szült. Szutekicsit.

SZATOKO

Aztán? Mesélje tovább!

MOKUDÓ

A gyermeket a templomi ács vette magához, pedig neki már négy gyereke volt. Szutekicsit anyakönyveztették és fiúkként nevelték.

SZATOKO

De miért nevezték Szutekicsinek? Szutekicsi, eldobott fiú, ez olyan kegyetlenül hangzik.

MOKUDÓ

Dzsinen kérte a tanítót, hogy adjanak neki valami más nevet, mert mindenki csak csúfolja.

SZATOKO

Szegény fiú.

MOKUDÓ

Egyszer aztán eljöttek hozzám, tudom-e hová adhatnák be. Dzsikai éppen keresett valakit, hát ide hoztam.

SZATOKO

Értem. Köszönöm. Most már mindent értek.

MOKUDÓ

A fiú jól viseli magát? Jár iskolába rendszeren?

SZATOKO

Igen. Tehetek még kacsahúst?

MOKUDÓ

Köszönöm, nem. Elég volt. Lassan már indulnom is kéne.

SZATOKO

A szakéből igyon még!

MOKUDÓ

Nem, nem! Sok lesz. Engedelmével el is búcsúzó. Ami pedig Dzsinent illeti, kérem, viselje gondját, Szatoko kisasszony.

DZSIKAI

Megszabadultam tőle. Csak nem indulsz már?

MOKUDÓ

Nem zavarok tovább.

DZSIKAI

Ugyan már! Igyunk még!

MOKUDÓ

Köszönöm a vendéglátást!

DZSIKAI

Mi meg a vadhúst.

SZATOKO

Szeiandzsi atyám, meséljen a faluban Dzsinenről, s adja át üdvözlétemet a szülőknek.

MOKUDÓ

Átadom.

Szatoko Mokudó csomagjával indul a bejárat felé.

DZSINEN

Atyám!

MOKUDÓ

Elmegyek, Dzsinen.

DZSINEN

Vakaszi atyám.

MOKUDÓ

Valami baj van?

DZSINEN

Én...

MOKUDÓ

Tedd el ezt a pénzt, vegyél magadnak valamit. A szüleid jól vannak.

DZSINEN

Én...

MOKUDÓ

Akkor megyek is...

DZSINEN

Várjon még!...

MOKUDÓ

Nehéz pályára léptél, fiam, csináld végig. Türelem és kitartás! A faluba már nem jöhetsz vissza, nincs hová menned. Szedd össze magad és igyekezz!

Mokudó elmegy. Dzsinen kétségbeesetten néz utána, majd amikor látja, hogy Dzsikai már jön vissza, hozzáfog a rendrakáshoz.

SZATOKO

Dzsinen, hagyd, majd én rendet rakok.

DZSIKAI

Azt nem! Nem neked kell megcsinálni. Hagyd csak Dzsinent!

SZATOKO

Csak elmosogathatom azt, amit magam piszkítottam be.

DZSIKAI

Nem. Dzsinen, végezd a dolgot! Ha elkészültél, gyere az ébresztőkötélért!

DZSINEN

Igen, mester.

Változik a fény.

DZSINEN

(Futva bejön.) Hívott, atyám?

DZSIKAI

Nem, te tökfilkó.

DZSINEN

Meghúzta a kötelet.

DZSIKAI

Álmodtad az egészet. Senki nem hívott! Menj vissza és olvasd a szutrát.

DZSINEN

Igenis.

Ostoba! Mikor tanulja már meg, hogy mikor húzom meg véletlenül és mikor szándékosan. Pedig már majdnem elaludtam...
(*elalszik újra, horkol*)

Szatoko lopakodó léptekkel Dzsinen szobájába indul.

8. kép

Dzsinen szobája

Börtönszerű szoba, deszka padlózattal. A sarokban kemény asztal és takaró, egy asztal. A falra akasztva iskolai válltáska, sapka, buddhista papi ruha. Egy szál csupasz villanykörte lóg, ernyő nélkül. Alatta Dzsinen ül, szutrát másol. Szatoko belép.

SZATOKO

Dzsinen, csak én vagyok.

Dzsinen ijedten hátranéz. Szatoko hálókimonója alatt piros alsóneműt visel. Besüt a holdfény, s Szatoko olyan szép, mint Kannon, az Irgalom istennője.

Leülhetek?

DZSINEN

Tessék.

SZATOKO

Itt ülsz a deszkapadlón? Nem fázol?

DZSINEN

Kicsit.

SZATOKO

A vakaszai atya sokat mesélt rólad. Olyan szomorú lettem, aludni sem tudok.

DZSINEN

Rólam? Mit mesélt?

SZATOKO

Édesanyádról.

DZSINEN

Értem.

SZATOKO

Fázol? Olyan hideg a kezed, majd én megmelegítem, itt a keblemen. Megmelegítelek, Dzsinen, ne félj. Anyád leszek. Gyere, még közelebb, hogy megöleljelek. Semmim sincs, amit adhatnék, csak a testem, melegedj tőle ... gyere!

A kimonó övét kioldja, széttárja mellén és megöleli Dzsinent.

Dzsinen Szatokora borul. Fények el, a szeretkezés hangjai hallatszanak.

DZSINEN

Szeretlek, Szato, mindenkinél jobban szeretlek. Ha elvégzem egyszer az orvosi egyetemet: elviszlek innen.

SZATOKO

Veled megyek, akárhová, de veled megyek!

DZSINEN

Szato!

9. kép
A Kohóan főterme

SZATOKO

Dzsinen!

Dzsinen ijedten ugrik ki a fészkéből.

DZSINEN

Megyek!

SZATOKO

Haszunuma tanár úr van itt szeretne veled beszélni, gyere az atyához! (*halkan*) Dzsinen, a múltkori éjszakáról senkinek se szabad szólni!

DZSINEN

Jó.

SZATOKO

Nehogy elszöld magad!

DZSINEN

Jó.

SZATOKO

Az atyának se! A kettőnk féltve őrzött titka ez!

DZSINEN

Igen, Szato!

Dzsikai szobájában.

DZSIKAI

Ostoba gyerek! A katonai gyakorlat megtagadása?! Gyerekes ellenkezés!

HASZUNUMA

A középiskolákra vonatkozó rendelkezések szerint mindenütt kötelező tantárgy a katonai gyakorlat. Japán Mandzsúriában és Kínában háborút visel, így tehát szükséges intézkedés az iskolákban a katonai gyakorlat. Dzsinen nem csak ezeket a gyakorlatokat tagadta meg, hanem igazolatlanul hiányzott az órákról.

DZSIKAI

Hülye! Elviszi a drága tandíjat és még be se megy az iskolába.

De akkor hol kóborol egész nap? Szégyent hoz rám az egész szektában!

Szatoko behozza Dzsinent.

SZATOKO

Itt vagyunk, atyám.

DZSIKAI

Úlj le, Dzsinen! ... Most hallom, hogy már egy hónapja igazolatlanul hiányzol az iskolából. Miért nem mentél? Hol voltál?

Dzsinen nem felel.

Ki vele! Hol voltál? Moziban vagy hol? Beszélj!

HASZUNUMA

Majd inkább én.

DZSIKAI

Átkozott iskolakerülő! Hol voltál, ki vele, beszélj!

DZSINEN

A hegyen.

DZSIKAI

A hegyen?

DZSINEN

Igen.

Dzszikai megüti, Dzsinen elesik.

HASZUNUMA

Dzsinen, fiam ... megértem, hogy utárod a katonai gyakorlatot, de az igazolatlan hiányzásnak kizárás lesz a vége...

DZSINEN

Én alacsony természetű vagyok, nem tudok úgy futni, mint a többiek. Akárhogy igyekszem mindig lemaradok.

DZSIKAI

Ne okoskodj! Miért lenne ez baj?

DZSINEN

A kistermetűek mindig lemaradnak.

DZSIKAI

Jobban kell igyekezni!

DZSINEN

A tiszthelyettes a múltkor puskatussal verte a fejemet. Ha az ember alacsony és nem tud gyorsan futni, puskával kell verni? Én is ember vagyok.

DZSIKAI

A szentségedet, nem hagyod abba az okoskodást!?

Dzszikai feláll, Dzsinent a nyakánál fogva a verandára vonszolja, aztán ott lenyomja Szatoko fölsikolt.

SZATOKO

Atyám, kérem bocsásson meg neki! Nagyon kérem! Annyira szeretem őt!

DZSIKAI

Szereted... te...! Régóta sejtem, hogy van köztetek valami!

Megüti Szatokót, majd dühében tombolva Dzsinent verni, rugdosni kezdi.

Adok én mindkettőtöknek szeretetet!

HASZUNUMA

Ó, mekkora bajt kavartam. Én nem akartam.

DZSIKAI

Semmi baj, az alaptermészetét kell kijavítani. Nyakló nélkül okoskodik, igazolni próbálja a saját hibáit.

HASZUNUMA

Nem adná nekem Dzsinent egy kis időre?

DZSIKAI

Nem, mert elkényeztetné! Az igazság az, hogy ez egy talált gyerek, ezért másokat okol, haragszik, gyűlölködik. De majd én elintézem...

Dzsinen arcából folyik a vér, szűkül a fény.

10. kép
A Kohóan lakrésze

Dzsinen szobájában ég a villany. A tolóajtón átszűrődik a fény, Dzsinen alakját látjuk, amint az asztalnál ül. Dzsikai szobája nyitva. A főpap elmenni készül. Szatoko hálókimonóban fekszik az ágyon.

DZSIKAI

Sétálok egyet. Túl sokat vacsoráztam.

SZATOKO

A séta nagyon egészséges, atyám. Menjen csak. Én aludni fogok.

DZSIKAI

Amíg vissza nem térek, de aztán... *(csettint a nyelvével)* odabújok melléd!

Dzsikai elmegy. Dzsinen kinyitja a tolóajtót, hallgatózik.

DZSINEN

Szató! Szató!

SZATOKO

Csöndesebben! Még nem ment ki a kapun.

DZSINEN

Várlak, gyere!

SZATOKO

Hallgass már! Még vissza talál jönni és akkor végünk.

Ajtócsapódás.

Végre! Elment.

Dzsinen kiszalad a szobájából, Szatoko az övéből.

DZSINEN

Szató!

SZATOKO

Kicsikém! *(Megölelik egymást)* Azt hittem soha nem megy el! Ölelj magadhoz, úgy mintha mindig ölelnél.

DZSINEN

Már soha nem eresztelek el. Miénk az este.

SZATOKO

Bármikor visszajöhet.

DZSINEN

Hosszú sétát tesz, ne félj! Használjunk ki minden percet.

SZATOKO

Dzsinen, drágám, mennyire szeretlek!

DZSINEN

Szeretlek, szeretlek, szeretlek!

SZATOKO

Csendesebben, buta gyerek! És ha Dzsikai itt sétál a templom körül?

DZSINEN

Rágondolni is rossz.

SZATOKO

Megszereztem a címet.

DZSINEN

Ez komoly?

SZATOKO

Ma telefonáltam Tókióba.

DZSINEN

Kinek?

SZATOKO

Egy régi barátnőmnek. A gésaképző után Tókióba került, írtunk is néha egymásnak. Most eszembe jutott, szerencsére még mindig ugyanott lakik.

DZSINEN

És?

SZATOKO

A Belvárosi Teaházban dolgozik, ismeri jól a medikusokat. Még azt is tudta ki a rektor az egyetemen.

DZSINEN

Na ki?

SZATOKO

Shirayanagi professzor.

DZSINEN

Ösztöndíjat is adnak?

SZATOKO

Igen. Tízet, tizenötöt egy évben.

DZSINEN

Hurrá! Akkor már írom is a pályázatot!

SZATOKO

Itt a cím. A professzor állítólag nagyon segítőkész.

DZSINEN

Ez csodálatos! Szató, nagyon köszönöm. Lehet, hogy hamarosan kijutunk innen? Orvos leszek. Magánrendelőm lesz, te fogadod majd a pácienseket!

DZSIKAI

(*hallgatózás közben*) Szabályos összeesküvés!

SZATOKO

Ne álmodozz, erre most nincs idő. Írd a kérelmet!

DZSINEN

Írom, igazad van. (*Írni kezd.*) Nagytekinélyű professzor úr! Jó így a megszólítás?

SZATOKO

Nagyon jó. Annyi szutrát másoltál, már úgy fogalmazol, mint egy író.

DZSINEN

Dr. Nakamura. Így fognak hívni. Várják a szülészobában!

SZATOKO

(*nevetve*) Írjál, te kis nőgyógyász!

DZSINEN

(*írja a levelet*) Engedje meg, hogy bemutatkozzam. A kyotói Vadludak templomában tanulóbonc vagyok. Nevelőszüleim csak ezt az egy lehetőséget találták, hogy tanulhassak, ám én semmiféle elhivatottságot nem érzek a papi pálya iránt. Minden vágyam, már gyermekkorom óta, hogy orvos legyek. Kérem a professzor urat, ha csak teheti, fogadjon személyesen is, hogy ösztöndíj-kérelmemet szóban is előterjeszthessem. Várom megtisztelő válaszát a kyotói vadludak templomába. Fiúi alázattal és tisztelettel, Dzsinen tanulóbonc.

SZATOKO

(*riadtan*) És ha Dzsikai kezébe kerül a válaszlevél?

DZSINEN

Ne félj! Beszélek a postással, hogy figyeljen erre a küldeményre. (*Eldugja a levelet a gyékénye alá*)

SZATOKO

Igazad van, a postás meg fogja ezt tenni.

DZSINEN

Csak már ott tarthatnánk!

SZATOKO

Ó, Dzsinen! Kedvesem!

DZSINEN

Örölsz?

SZATOKO

Olyan boldog vagyok.

A fiatalok megölelik egymást, Dzsikai dűltan nézi a jelenetet, majd a szobájába siet, két poharat vesz elő, szakét tölt mindkettőbe, az egyik pohárba altatót is kever.

DZSIKAI

A fiatal szerelmesek, majd én adok nekik! Na még egy kis altatóport ebbe a szakéba! ... Szatoko!!!

SZATOKO

Úristen, megjött!

DZSINEN

Fuss innen gyorsan! *(Lekapcsolja a villanyt.)*

DZSIKAI

Szatoko, itthon vagyok!

SZATOKO

Megyek, atyám. Már megyek. Csak itt voltam a csarnokban... *(belép a hálószobába)* ... olyan rosszát álmodtam, kimentem egy kicsit.

DZSIKAI

Igyál egy kis szakét! Ettől megnyugodsz.

SZATOKO

(iszik) Köszönöm, atyám.

DZSIKAI

(Ő is iszik.) A szaké mindenre jó. Nem az a te poharad! Ezt töltöttem neked! Egészségedre!

SZATOKO

Jól esett!

DZSIKAI

Igyunk még egyet! *(Isznak)* Úgy, és most gyere bújjunk az ágyba!

SZATOKO

Jól esett a séta, atyám?

DZSIKAI

Ó, nagyon. Feküdj csak le, jövők én is!

Szatoko lefekszik, Dzsikai vetkőzik.

Húvös ma az este. Hamarább visszajöttem.

SZATOKO

Jól tette, atyám. (*Ásít*) Olyan álmos lettem.

DZSIKAI

(*cinikusan*) Az a jó! Már kész is vagyok, ide bújok melléd drágám.

Szatoko nem válaszol, már mélyen alszik. Dzsikai ébresztgetni próbálja

Alszol?! Már alszik. Ennyi altatótól nem is csoda. Akkor kezdődhet az este. Dzsinen, most te következél. Hol az az ébresztőkötél. Megvan. Mehetünk. Dzsinen!!! Tudom, hogy fent vagy ne tessed az alvást! (*Felkapcsolja Dzsinen szobájában a lámpát.*) Kelj fel!

DZSINEN

Valami baj van, atyám?

DZSIKAI

Csak az ébresztőt akarom rádakasztani.

DZSINEN

Igen, mester. Bocsásson meg, hogy én elfelejtettem a karomra erősíteni.

DZSIKAI

Ó, semmi baj, Dzsinen, csak én most a nyakadra teszem ezt a hurkot! ... (*Megrántja a kötelet és fojtogatni kezdi a fiút.*)

DZSINEN

Mit tesz velem, atyám!?

DZSIKAI

Megfojtalak, te átkozott!

DZSINEN

Elítéli érte.

DZSIKAI

Nem fognak. Te akasztottad fel magad. Nem akartál pap lenni, nem volt más választásod.

DZSINEN

Megtudják, hogy mit tett velem.

DZSIKAI

Egy főpap szavaiban senki sem fog kételkedni.

DZSINEN

Megtalálják a holttestemet.

DZSIKAI

Soha. Mit gondolsz, amikor azt az embert elgázolta a villamos, miért engedtem meg, hogy itt a templomban feküdjön a koporsóban? Mert jó nagy az a koporsó, és elférsz majd te is mellette. És már soha többé senki sem fogja azt kinyitni...(Erősen fojtogatja.)

DZSINEN

(hörögve) Ne... ne! ... Segítség! (Erejét összeszedve belerúg Dzsikaiba.)

DZSIKAI

Te alávaló! Még rugdosol is?! Te!

Dzsinen ügyes mozdulattal leemeli a falról a katanát, kihúzza a pengét és leszúrja Dzsikait.

Á...! Leszúrtál te alávaló!

DZSINEN

Uramisten, mit tettem?! Meghalt.

Mennydörgés hallatszik. Dzsinen feltápáskodik, ledobja magáról a kötelet, a véres katanát visszahelyezi a hüvelyébe és visszat teszi a falra. Megfogja Dzsikai tetemét, behúzza odvába, a padlózat alá.

Itt, a padló alatt nem találja meg senki.

Kimerülten borul a földre, zokog. A mennydörgés erősödik.

DZSIKAI

(*Hangját halljuk.*) Elégedjél meg a csuhával, amely a tested elfedi, s az alamizsnafalatokkal, amelyből életet merítesz. Amerre tovavándorolsz, ezekkel vándorolj tova. S miként a szárnyaló madár, amerre csak továbbrepül, csak a tolla terhével repül,

akként te is koldusbarát, elégedjél meg a csuhával, amely a tested elfedi, s az alamizsnafalatokkal, amelyből életet merítsz, s amerre tovavándorolsz, ezekkel vándorolj tova...

Mennydörgések hangjai záporosóbe úsznak, változik a fény.

11.kép

A Kohóan lakrésze

SZATOKO

Olyan mélyen aludtam, mint még soha. Azt se tudom, mikor ment el. A Genkóin templomban mit mondtak neked?

DZSINEN

Azt, hogy atyánk ott volt, de este hét óra körül eljött.

SZATOKO

Akkor legkésőbb nyolcra itthon kellett volna lennie.

DZSINEN

Igen.

SZATOKO

Hová térhetett be útközben?

DZSINEN

Azt nem tudom.

SZATOKO

Dzsinen, ugye nem titkolsz el előttem semmit?

DZSINEN

Nem... de nekem mennem kell, rögtön kezdődik a virrasztó szutra olvasása...

SZATOKO

Menj csak ... látod az elhunytrol meg is feledkeztem, pedig itt fekszik már napok óta...

DZSINEN

Megyek.

SZATOKO

Kérlek, te is gondolkozz, hogy nincs-e más hely, ahová atyánk el szokott menni...

Dzsinen elmegy, Kanae lép be.

KANAE

Szatoko!

SZATOKO

(Csodálkozva) Kanae, te itt?

KANAE

Rosszkor jöttem?

SZATOKO

Az egyik hívőnk meghalt, ma a templom főtermében virrasztanak.
Sajnos rosszkor...

KANAE

Ide hozták a halottat a koporsóval? Nem otthon tartják a virrasztást?

SZATOKO

Nem. Itt a közelben ütötte el a villamos, s végakarátában nagyon kérte, hogy egy-két éjszakát hadd aludjék még itt a templomban, s csak azután temessék el. Dzsikai atya beleegyezett, de ma reggel már korán elment, s még mindig nincs idehaza, Dzsinen meg nem győz mindent egyedül.

KANAE

Akkor nem is zavarok tovább, nővérem, elindulok haza.

SZATOKO

Tedd el ezt a pénzt, útközben vegyél valamit, apának is.

KANAE

Köszönöm, mindig olyan jó vagy hozzám.

SZATOKO

Vigyázz magadra, járj az orvoshoz rendszeren!

KANAE

Járok.

Szatoko kikíséri a húgát, megjelenik Szessu és Tokudzen.

SZATOKO

Szessu atya, csakhogy végre itt!

SZESSU

Szatoko asszony, látom nagyon aggódik. (Tokudzenhez) Menj, Tokudzen, segíts Dzsinennek!

TOKUDZEN

Megyek atyám.

SZATOKO

Már régen itthon kellene lennie.

SZESSU

Nincs értelme, hogy idegeskedjék. Ami a temetést illeti, nyugodtan Dzsinenre bízhatja. Derekasán végzi a dolgát. És Tokudzen is segít neki. Megnézte már, Dzsikai atya nem vitt el valamit az asztalfiókjából?

SZATOKO

Nem tudom, már mindent végignézttem.

SZESSU

Nincs olyan hely, amiről megfeledezett?

SZATOKO

Nincsen.

SZESSU

Különös. Nem tart még egy szeretőt?

SZATOKO

Nem, az ki van zárva!

SZESSU

Biztos benne?

SZATOKO

Igen.

SZESSU

Én se hinném, hogy előttem eltitkolta volna, hogy szeretőt tart, hiszen még a gésa-mulatságokat is együtt csináltuk, s vándorszerzetes korom óta a barátja vagyok. De a nőügy, ez olyasmi... Ha maga túlságosan féltékenykedett, akkor az sem lehetetlen, hogy valahol máshol tartott szeretőt, és titokban találkoztak.

SZATOKO

Még nem fordult elő, hogy éjszakára kimaradt volna.

SZESSU

Baleset történt volna?

SZATOKO

Mi lenne, ha bejelenteném a rendőrségen?

SZESSU

Jobb ha ezzel várunk még.

Szatoko keresgélne kezd.

SZATOKO

Még egyszer körülnézek, hátha elkerülte a figyelmemet valami.

SZESSU

Levelet, esetleg üzenetet nem hagyott?

SZATOKO

Nem találtam... Nézze csak, atyám, a leveles doboza és a fekete buddhista ruhája hiányzik és azok a tárgyak, amiket vándorszerzetes korában használt.

Lehetetlen, Szatoko. Hatvan évesen vándorszerzetesnek ment volna?

12. kép

A Kohóan főterme és lakrésze

SZESSU

Dzsinen, itt hagyom Tokudzent. Ma este váltva olvassátok a szutrát!

DZSINEN

Tokudzen, ha tíz óráig itt maradnál, elég is lenne.

TOKUDZEN

Tovább is tudok maradni.

DZSINEN

Tanulnod kell, menj csak haza.

SZESSU

Jó, magatok között beszéljétek meg! Elmegyek.

DZSINEN

Viszontlátásra, atyám.

TOKUDZEN

Jó éjszakát, mester.

Szessu elmegy.

DZSINEN

Igazán nem szükséges maradnod. Elvégezem a ma esti virrasztó szutrát egyedül. Nyugodtan menj haza és tanulj. Holnap a temetőben is segítened kell, reggel korán kelsz.

TOKUDZEN

Ahogy gondolod, akkor magadra hagylak. Holnap jövök.

DZSINEN

Köszönöm, hogy segítettél. Aludj jól.

Tokudzen elmegy, Dzsinen megvárja amíg kilép a kapun, utána azonnal kinyitja a koporsót. Erőlködve kivonszolja Dzsikai holttestét a rejtékhelyről...

Vonszolni is alig tudom... hogy fogom én beemelni a koporsóba?

Felállítja a tetemet és beborítja Dzsikai-t a koporsóba.

Így. Mégis sikerült. Ó, mester bocsásson meg nekem azért, hogy lelkét így kiszabadítottam a testéből, hiszen az én szívem sem háborog bosszúra, amiért most én kerülhetnék ebbe a koporsóba atyám tervei szerint. (Kalapáccsal beszögeli a koporsó fedelét.) Ó, kegyes, Buddha, te látod életem, s én jól tudom, nem hozhatok fel mentséget tettemre, még akkor sem, ha a gyilkos fegyverrel Dzsikai atyát kívántam visszatartani végzetes indulatától. Nem éltem neked tetsző életet, vágyaimról való lemondás helyett álmaimat szövögettem, s örökre kárhozott lettem. Dzsikai atyát eltemetem tisztességgel, de újjászületését titokban tartom a kyotói hívek előtt, hiszen te is jól tudod, hogy ő sem élt neked tetsző életet. Amikor más alakban újjászületett, te eldöntötted sorsát, miként majd ítélsz fölöttem is.

Változik a fény.

13. kép
A Kohóan főterme és lakrésze

Tokudzen és Szessu érkeznek

TOKUDZEN

Dzsinen! Hol vagy?

DZSINEN

Itt vagyok, friss virágokat tettem a vázádba. Jó reggelt, atyám.

SZESSU

Dzsinen, édes fiam, Dzsikai atya nem mondott neked semmit?

DZSINEN

Beszélt róla, hogy szeretne útra kelni.

SZESSU

Útra akart kelni?

DZSINEN

Nem emlékszem már, hogy mikor volt, de mondogatta, hogy szeretne elutazni.

SZESSU

Hm, utazni akart?

DZSINEN

Igen.

SZESSU

Öregkorára itt hagyta mindennapi életét. Tokudzen, hívd ide Szatokót.

TOKUDZEN

Igen, mester.

Tokudzen behívja Szatokót.

SZESSU

• Dzsinen, beszélj nekem arról, hogy amikor hetedikén délben Dzsikai atya elment a templomból, hogy volt öltözve. Szatoko aznap tovább aludt, csak te láttad őt.

DZSINEN

A fehér kimonóját vette fel, atyám.

Belép Szatoko és Tokudzen.

SZATOKO

Jó reggelt, atyám. Tud már valami biztosat?

SZESSU

Jó reggelt, Szatoko asszony. Magának nem mesélt vándorlásról?

SZATOKO

Nem.

SZESSU

Pedig Dzsikai atya útra kelt.

SZATOKO

Ez biztos?

SZESSU

Csak erre lehet következtetni. Bennem is feltámad olykor a vándorlás vágya, megértem Dzsikai atya elhatározását.

SZATOKO

Elment, csak így szó nélkül?

SZESSU

Ma reggelre már eljutott a hír a szekta főnökéhez, a főnök azt mondta, jó dolog ha öreg korára vándorszerzetesnek ált.

SZATOKO

(*Sírnival kezd.*) Még azt se mondta, hogy el akar menni.

SZESSU

Nyugodjon meg, Szatoko asszony, lehet, hogy ennek így kellett történnie. Engedelmeivel én most távozom is, fogadom a temetés utáni szertartásra érkező híveinket. Shimbushi testvérünk szerencsétlen balesete a villamossíneken és ez a szomorú temetés megrázta az egész családot. Gyere fiam.

TOKUDZEN

Előre megyek, mester.

SZATOKO

Ígérem, atyám, hogy erőt veszek magamon. Végezzék a dolgukat, az előbbre való.

Elmennek.

Dzsikai atya hitvány ember volt. Itt hagyott, szó nélkül útra kelt...

DZSINEN

Ne sírj!

SZATOKO

Mi lesz most velem? Holnaptól nem lesz kenyerem. Azt mondta: élete végéig dédelgetni fog ... s amikor megunt, rögtön elment szó

nélkül...

DZSINEN

Nyugodj meg! Nem is szeretted őt.

SZATOKO

Eleinte jó volt hozzám, s bíztam is abban, hogy boldog lehetek mellette, de ő pap létére nagyon rosszlelkű ember volt. Dzsinen, te tényleg nem mondtál el neki semmit kettőnkéről?

DZSINEN

Tényleg.

SZATOKO

Miért ment el ilyen hirtelen? Nem tudom felfogni.

DZSINEN

Szato...

SZATOKO

Valami mégis eszedbe jutott?

DZSINEN

Szeretnék én is útra kelni!

SZATOKO

Te is?!

DZSINEN

Unom a templomot. Utálok mindazt, amit egyháznak hívnak.

SZATOKO

Tudom. És velem mi lesz? Azt mondtad elviszel innen.

DZSINEN

Nem vihetlek magammal, bocsáss meg nekem.

SZATOKO

Kisfiúból felnőtt lettél a szemem előtt, az atya mellett nagyon kiszolgáltatott voltál...

DZSINEN

Sokszor nem is annyira, mint te.

SZATOKO

Megvetsz azért engem, amiért én önként vállaltam a vele való életet?

DZSINEN

Nem. Amikor Vakaszából idekerültem, úgy éreztem, hogy sohasem fogom elfogadni a buddhista papok életmódját. Téged mindig nagyon sajnáltalak, de aztán ... megszerettelek. Ezért tudtam elviselni az életet ebben a templomban.

SZATOKO

Ó, Dzsinen!

DZSINEN

Hasonlítasz édesanyámra. Az arcod is, az alakod is. Csak a szemed nem. Soha nem felejttem el, hogy megöleltél és szerettük egymást.

SZATOKO

Én is szeretlek, mindenkinél jobban.

DZSINEN

Ezért kell most elmennem.

SZATOKO

Ne menj még, maradj még egy kicsit itt, kérlek... Ölelj meg engem, nagyon egyedül érzem magam, nem bírom... Kérlek, ölelj meg engem.

DZSINEN

Mennem kell! Így kell tennem.

SZATOKO

Soha nem szerettem senkit úgy, mint téged. Járj szerencsével utadon.

DZSINEN

El kell, hogy felejsél engem! Ég áldjon!

Elmegy. Szatoko kétségbeesetten szalad Dzsinen szobájába. Megérinti a tárgyait.

SZATOKO

Elment. Már soha nem jön vissza. Miért kellett mindennek így történnie? Itt vannak a szutrák, a könyvei, mindent itt hagyott. Még a katanát is... *(leemeli a kardot a falról)*... igaz, minek is vinne magával fegyvert... *(kihúzza a pengét)*... talán még ki sem húzta egyszer sem a pengét a hüvelyéből... Uramisten! Hiszen ez csupa vér! Alvadt vér! Ó, istenem! Dzsinen! De hiszen akkor... az atya mégse ment el... te voltál... te tetted... csakis te tehetted... drága egyetlenem, kicsi Dzsinen! Földönfutóvá váltál! *(Elcsuklik a hangja.)* Miért kellett mindennek így történnie, miért?

Változik a fény.

Zárókép

helyszíne az előképével azonos

MOKUDÓ

Már talán több is mint öt éve annak, hogy levelet kaptam a Vadludak templomából. Azt írták, hogy ha visszakerülsz ide, mondjam meg neked, hogy Dzsikai atyának nyoma veszett. Nem tudják, hogy hol jár.

Felcsendül a godzék éneke. Szatoko vezeti.

DZSINEN

Itt a tél, jönnek a Godzék ... jó! látom? De hiszen ... Anyám!

GODZE

Tegnap éjjel a tenger partján aludtunk, ott is volt egy gyerek, aki anyjának szólított. De én nem ismerem a gyereket arcát. Vak a szemem, nem látok semmit. Sose láttam gyermekeim arcát, azét sem, aki meghalt, azét sem aki megszületett. Csak a sötétség van előttem.

SZATOKO

Dzsinen, engem már meg sem ismersz?

DZSINEN

Anyám, ne menj el! Én vagyok a te megszületett fiad!

SZATOKO

Ő a te gyermeked, Okidu.

DZSINEN

(Megöleli az anyját) Anyám!

GODZE

Ismered őt, Szatoko, és tudod talán, hogy ő az én fiam?

SZATOKO

Igen.

DZSINEN

Szatoko, kedvesem, te lemondva mindenről vándorolsz a hegyek között?

SZATOKO

Vakasába jöttem, ahol te születted. Itt találkoztam édesanyáddal, mellette megnyugvást találtam.

DZSINEN

Bocsáss meg nekem, Szato. Elbújtam az emberek elől, tudod...

SZATOKO

Tudom. *(Fölemeli a kimonóját, alatta őrzi Dzsinen katanáját.)*
Megőriztem, nehogy valaki más találja meg. A vér is lekopott róla már...

GODZE

Fiam, gyere közelebb, hadd érintselek meg. Te vagy az én fiam?
(Megöleli.)

DZSINEN

Most már soha nem engedlek el többé, anyám.

GODZE

De hát hova is mennénk, fiam?

DZSINEN

Üres a lakásom, anyám. A Yokohamai kórházban dolgozom, kaptam egy orvosi lakást.

SZATOKO

Mégis csak sikerült?

DZSINEN

Jelentkeztem önként a tókiói rendőrségen. Beismerő vallomásom alapján csak tíz évre ítélték. Két év letöltése után öt évet elengedtek és három év múlva szabadultam.

SZATOKO

A levelet elküldted az egyetemre?

DZSINEN

Nem. A börtönből írtam a professzor úrnak, leírtam mindent, ami velem történt. Küldött nekem könyveket, még meg is látogatott. Amikor kijöttem a börtönből azonnal fölvettem az egyetemre.

SZATOKO

Örülök, hogy boldognak látlak.

DZSINEN

Évek óta kereslek, Szato!

SZATOKO

De meg is találtál.

DZSINEN

Szeretném, ha velünk jönnél...

SZATOKO

Mindig is veled voltam, csak nélküled.

DZSINEN

Nagyon szeretlek, Szato.

Megöleli a lányt, majd elindulnak kifelé. Sötét.

Bácsikámnál Pekingben

Amikor bácsikámmal, nagyanyám öccsével először találkoztam, természetnek láttán különös félelem fogott el. Viselkedése mintha a nőkéhez hasonlított volna. Olyan mellényekben járt mint a korosodó asszonyok. Főzéshez piszkos, zsíros köpenyt vett fel: lábszárig érő alsóneműjéből kilátszó kövér, szőrtelen lába gusztustalan látványt nyújtott. Húsz éve költözött a Hupeo tartományból Pekingbe, de még mindig hupei nyelven beszélt. Álmában folyt a nyál a szájából és csikorgatta a fogait. Szokásai nevetségessé tették őt. A görögdinnyét egészen a héjáig kikaparta, dagadt ujjával csipkedte meg arcunkat, foghagymától bűzlő szájával puszilgatott bennünket. Nem féltünk tőle, de nyálas csókjait gyorsan letöröltük arcunkról.

- Micsoda alak! - mondogattuk.

Bácsikám csak sóhajtozott, nem tudta mit csináljon. Rázta a fejét és elkullogott.

Bosszúból gyakran kötöttünk farkat a hátára vagy bambuszbottal leütöttük fejről elsárgult kalapját.

- Most elégedettek vagytok? - emelte fel mérgesen a kezét, mintha meg akart volna ütni minket. Nem vettük őt komolyan, nevetve elszaladtunk.

A családban mindenki lenézte őt. Semmirekellő, mihaszna alaknak tartották. Amikor vendégek érkeztek, nem is jelenhetett meg közöttük. Ritkán étkezett velünk, rizses csészéjéből leginkább csak maradékokat falt egyedül a konyhában.

Néhány dologban viszont nagyon is tehetséges volt: kisebb betegségeket ő tudta a legjobban meggyógyítani. Több, hagyományos gyógymódot ismert és a betegeket teljes odaadással ápolta. Finom ételeket is tudott főzni. Ragadós rizsbe mártott húsos gombócot, halhús és szalonna keverékéből húsos süteményt, de más levesfélétet, ingyencfalatokat, melyeknek neveit sem tudom már. Valamennyit régi receptek alapján készítette el. Ezek az ételek ma már díszebédeken, vacsorákon sem nagyon fordulnak elő.

Amikor vendégeink vannak, még ma is eszembe jut, hogy amikor a vendégek a főztjét dicsérték: arcára milyen boldog mosoly ült, szemében megelégedettség csillogott, s olyan zavarba jött, hogy azt sem tudta hova tegye a kezét. Csak állt és dadogott értelmetlenül.

Babonás volt egy kicsit. Kártyajáték előtt mindig élére állította a fejpárnáját. Ha észrevette, hogy eldugtuk a párnát: éktelen dühbe gurult és napokig nem felejtette el, nem úgy mint máskor, amikor csak tréfálkoztunk vele. Hosszú idő telet el mire újra szóbaállt velünk. Ha nem otthon kártyázott, mindig kis pénzben játszott. Mi nem szerettünk vele kártyázni, mert nagyon lassan rakta le a lapokat, nem győztük kivárni. Ha kimaradt a játékból, a hátunk mögé állt, figyelte a lapjárást, arcáról le lehetett olvasni haragját, aggodalmát, várakozását. Az is előfordult, hogy nem tudott uralkodni magán és felkiáltott:

- Most kéne egy jó lap! De nem az!...

Senki sem figyelt rá. Kis időre elcsendesedett, de azután újra gesztikulálni kezdett és megszólalt. A vesztes játékos türelmetlenül mordult rá:

- Te kártyázol vagy én? Ha akarsz átadom a helyem!

- Nem szólok bele többet, nem szólok egy szót se! - mentegetőzött.

- De tudjátok, hogy van ez. Aki nézi az is beleéli magát a játékba és akaratlanul is belekotyog.

Egyszer a hátsó udvarban tücsköt keresgéltem s ő egyszer csak halkán a fülembe súgta:

- Ma este színházba vislek. - Bajusza mint egy szűrös kefe súrolta a fületem. Nem hittem neki, meg is kérdeztem:

- Nem csapsz be, bácsikám?

Közelebb lépett hozzám, körülnézett, pedig tudta, hogy rajtunk kívül nincs ott senki és suttogva válaszolta:

- Biztosan nem csaplak be. Ma rossz lapjárs mellett is nyolcszáz maót nyertem. Szerencsés volt a kezem. Nem csoda! Tegnap este szarról álmodtam. Ha szarról álmodom, mindig nyerek.

Este tényleg elmentünk a Tongan piac terén a Szerencséről elnevezett színházba, ami igazából teaház volt. A színház északi folyosóján egy kényelmetlen padra szolt a jegyünk, ülőhelyünk olyan kemény fából készült, hogy már valósággal sajgott a fenekem. Át akartam ülni egy üres székre. Bácsikám ijedten szólalt meg:

- A székre drágább jegyet kell venni!

- Akkor miért nem vettünk drágábbat? - kérdeztem.

- Jaj ez a gyerek! - törölgette homlokáról a verítéket. - Az a jegy sokkal többbe kerül, s most nincs annyi pénzem, de legközelebb majd odaülünk. Több pénzt nyerek, de most elégedj meg ezzel, jó? Ha megszólalnak a dobok az ölembe veszek és biztosan jól fogsz látni mindent.

- Ugyan bácsikám, hogy vehetnél az ölembe? Nagy fiú vagyok már. Mindenki nevetne rajtunk.

Nem válaszolt, csak legyezetgetett idegesen egy ócska, maga készítette legyezővel. Még az is rá volt írva, hogy szent szellem.

A teaházban meleg szójatúrót, szójaszószban főzött tojást, cukorkát, dinnyét és szárított gyümölcsöket kínáltak az árusok a széksorok között. Bácsikám habozott egy ideig, majd megállított egy árust és hosszú töprengés után végül egy csomag cukorkát választott ki.

- Nyolc maó! - mondta az árus. Bácsikám a derekára akasztott pénztárcájához nyúlt, de még mindig a zacskót nézegette, nem tudta eldönteni, hogy kiadhat-e nyolc maót vagy sem.

- Ez a legolcsóbb, a többi mind tíz maó - próbálta rábeszélni az árus.

- Nem veszek semmit! Vigye innen, ha ilyen drága! - fortyant föl, majd fülembe súgta:

- Itt minden sokkal drágább!

- Jimnin bátyám még ennél is sokkal drágább cukorkát vett nekem ugyanitt!

- Ne kiabálj! Meghallják! Előadás után majd elviszlek valahová és veszek neked édességet, jó? Most igyunk egy teát!

- Nem szeretem a teát! - toltam el a felém nyújtott csészét. A tea a bácsikám nadrágjára ömlött. Szegény tehetetlenségében csak sóhajtozott.

A második felvonás után nem akartam tovább ottmaradni, nyafogni kezdtem, hogy induljunk már a beígért édességért. Bácsikám azonban úgy tett, mintha nem hallotta volna. De én a pad alatt rugdosni kezdtem és kiabáltam:

- Haza akarok menni!

- Hallgass! Ne kiabálj! Szörnyű ez a gyerek! - nézett körül szégyenkezve. - Többet nem hozlak el.

Végül, amikor már egyáltalán nem bírt velem, kénytelen volt kivenni a színházból.

- Nem szokás kiszaladgálni és otthagyni az előadást! Jaj, te gyerek, te gyerek! - kesergett a színház előtt.

Amióta együtt laktunk, most a színházban láttam először igazán örülni, de viselkedésemmel sikerült teljesen elrontanom a jókedvét.

Otthon általában szűkszavú, megtört és visszafogott volt. Arca mosolytalan, hangja megfakult. Érzelmek elsűrűsültek, arca kifejezéstelenné, mozdulatai lassúvá váltak, mint egy öreg, kopasz fáé, mely elvesztette életerejét.

Családon belül egyre gyakrabban ismétlődtek veszekedések. Már a szójaszósban főzött hús elsózása miatt is ki tudott törni a háború. Családtagok, rokonok mindenki kiabált, ordított, káromkodott. Bácsikám ilyenkor elbújt a konyhában: a veszekedésekből mégis ő került ki vesztesen. Bűnbak lett.

Nénikém haragja volt mindig a legnagyobb. Korholta a menyét: már szinte ellenségek voltak. A családi perpatvarok után nénikém a bácsikámmal se akart szóba állni, bezárta szobája ajtaját és nem engedett be senkit. A kulcslyukon keresztül leskelődtem, de soha nem láttam semmit. Egy ilyen családi összeütközés után, már az asztalt körülülve ettünk szótlanul, amikor a nénikém egyszer csak kivágódott a szobájából, sírástól kivörösödött szemeivel dühösen körülnézett, rizst szedett a csészéjébe és vissza akart térni a szobájába.

- A harag rossz tanácsadó. Károsítja az egészséget - mondta neki a bácsikám, s egy csésze sertésmájjal elindult a nénikém után. - Tudom, hogy szereted a májat, korán reggel csak azért mentem a piacra, hogy frisset vegyek neked.

Nénikém kiütötte bácsikám kezéből a tányért, s becsapta az ajtót.

- Ez most mire volt jó? - kérdezte bácsikám, leguggolt és válogatni kezdte a még ehető májdarabkákat a törött evőcsésze cserepei közül.

- Finom falatok. Nem dobhatom ki!...

Még be sem fejezte a mondatot, nénikém újra megjelent.

- Te vén ördög! Miket beszélsz a hátam mögött? - kiabálta zokogva.

- Miattad van minden bajunk! Haszontalan, semmirekellő alak vagy!

A fiunk rizsét esszük, kegyelemből tartanak minket! És ezért mindent el kell tűrnöm a menyemtől. Milyen rossz a sorom! Méghogy nem szeretem a fiamat! Őt is én szültem, hogy tudnám nem szeretni?! Valaki viszályt szít közöttünk. Biztos mondták neki, hogy nem szeretem a fiamat csak a lányunkat. Hát ha megharapom az egyik ujjamat, az is fáj, ha a másikat: az is. Mindketten a gyermekeim! Egyformán szeretem őket! Nem tudok különbséget tenni közöttük! Igazságtalanul vádolnak engem!

- Anyuka, ha engem akar megsérteni, csak nyugodtan! De miért piszkálja folyton a papát? - szólalt meg a menyé.

- Már abba is beleszólsz, hogy az öregemmel veszekszem? Azt hiszed félek tőled és nem merem a szemedbe mondani, amit akarok?

- mondta a menyének, aki sírni kezdett, szaggatta a ruháját, s így, felindultan, kibontott hajjal rohant ki az utcára. A szobában nénikém csak folytatta tovább:

- Látjátok, a menyem még az utcán is mocskol! A munkámnak köszönhető, hogy ez a család még mindig család. Te vén ördög - terelődött a figyelme ismét a bácsikámra - ezt is neked köszönhetem, a mulyaságodnak, a tehetetlenségednek!

Szavai úgy hatottak szegény öregre, mintha ostorral vágtak volna végig rajta.

Ezen az estén szentjánosbogarakat keresgéltem a hátsó udvaron. Nem lakott ott senki, csupán néhány rozoga sufni volt telezsúfolva mindenféle kacattal. A téglák között nőtt a gaz, a kukoricaszárak elsárgultak, az apró kis csöveket már régen le lehetett volna szedni. A fal mellett egy sor napraforgó kókadozott, mintha elaludtak volna. Gyakran jöttek ide tücsköt fogni, vagy színes hajnalkákat szedtem és kiszívtam belőlük a mézédés virágport. Most nem találtam hajnalkát, benőtte őket a gaz. Távolból békák brekegése hallatszott.

Az egyik sufniiban olajmécses lángja mellett bácsikám üldögélt magányosan egy ócska szekéren. Kezében pálinkás poharat szorongatott, fénytelen szemei öntudatlanul néztek a semmibe. Egy téglával alátámasztott padon horpadt ólomkancsó állt, mellette piszkos viaszpapíron valami ennivaló. A család fekete kiskutyája kitartóan mozgatta a farkát.

- Menj innen! Menj a csudába! Nincs több ennivaló! - korholta a kutyát. Az mégsem tágitott.

- Nincs semmi! Menj innen! Menj már!

Bácsikám kezével takarta el a padra tett falatokat, a kutyát meg ellökte.

- Ha még egyszer felugrasz rám, megverlek! Megértetted? Kaptál már enni, nem volt elég? Kapzsi, mohó, falánk kutya vagy!

S ekkor kiröpült a sufni ablakán egy lerágott csont. Alig tudtam visszafojtani a nevetésemet. Meghallotta, hogy ott vagyok.

- Te vagy az? - nézett rám véreres szemeivel. - Miért nem feküdtél már le? Éjjél van és te még fent vagy?

- Még csak hat szentjánosbogaram van. A szomszédom, Lei Xi már egy üveget telerakott.

Nem halotta, hogy mit mondtam, csak ivott és szája szélét harapdálta.

- A gyerekek nem ihatnak alkoholt, de egyél ebből a disznókörömből! S a zsírpapírból barnára füstölt körömdarabot vett elő és a kezembe nyomta. Azt rágcsálgatva hallgattam őt, mormogó hangja olyan volt, mintha a víz mélyéről tört volna elő.

- Haszontalan bácsikád van, nem tud pénzt szerezni.

- Mire kellene a pénz?

- Gyerek vagy, nem érted az egészset! - kortyolt megint az italból, tépett egy darabot a körömből, bekapta és lassan rágni kezdte. Szája szegletéből kicsordult a nyála.

- Én csak kártyázni szeretek. Érdemes így élni? - mondta halkan, alig értettem. Tekintete szomorú volt. Sokáig hallgatott, aztán eszébe jutott, hogy én is ott vagyok.

- Eszel még körmöt? ... Nem, nem adok! Még elrontod a gyomrodat. Én sem eszek többet. - és a maradékot visszacsomagolta a zsírpapírba.

- Tudod, hogy én gazdag voltam azelőtt? Sok pénz forgott a kezemben. A Hanhaj folyó partján egész házsor a dédapádé volt. Gyerekkoromban ezüstpénzzel játszottunk.

- Kiről beszélsz? - kérdeztem.

- A dédapádról, az én apámról.

Bácsikám kiitta a pálinkáját. Ruhája ujjával letörölte szája széléről a nyálat. A régi időkre emlékezve visszatért a kedve, szeme is élénkebbé vált.

- Én sajnos nem értettem a pénzhez. Nem tudtam jó üzleteket kötni!

- A mondatot be sem fejezve bőfögött néhányat.

- De az már rég volt! Dühös vagyok azért iszom. Enyhítem a bánatomat.

A nyitott ablakon át néztem a sötét eget, a csillagok úgy ültek az égbolton, mintha fénylő vízcseppek lettek volna. A távoli Quinlian kolostorból harangozás hallatszott. Bácsikám meleg, puha mellére hajtottam a fejem és egyre jobban éreztem, hogy rámtelepedik az álom. Bácsikám meg csak beszélt, beszélt, mintha a patak folydogált volna.

- A dédapád jó üzletember volt. Hupei tartományban mindenki ismerte a Csang Xi-fan bútorkereskedést. Ha vevők jöttek, dédapád megkopogtatta a fát, így bizonyította, hogy a Csang Xi-fan bútörületben csak kiváló minőségű bútorokat árulnak.

- Hallják milyen hangja van ennek a bútorfának? - kérdezgette. Én nem tudtam megtanulni tőle a szakmát. A kereskedőnél a legfontosabb a rábeszélőképesség, de nekem nem volt ehhez érzékem. Minden üzletre ráfizettem.

Bácsikám csak mondta, mondta, már nem tudtam úgy figyelni rá, mint az elején. Ásítottam, majdnem elaludtam már, amikor megrázta a vállamat.

- Ne aludj el itt! Megfázol. Menjél be! - megfogta a kezemet és félálomban tántorogtam vissza a házba, hálószobámba. A fekete kiskutya szóltanul kullogott utánunk.

Megfigyeltem, hogy bácsikám a felnőttek társaságában ügyetlenül, félénken és ostobán viselkedett, de amikor velünk gyerekekkel vagy kiskutyákkal, kiscsirkékkel, kiskacsákkal foglalkozott, mintha kicserélték volna: egyszerre kiegyensúlyozott és élénk lett.

Soha nem felejttem el, hogy sétált be a patakba, hogy kimentse a fekete kiskutyát. Nyár vége volt. A fákon már kezdtek sárgulni a levelek, az idő hidegebbre fordult. Sokszor esett az eső, dörgött, villámlott. Az öreg fa, melybe villám csapott, kidőlve hevert az

udvaron, leveleiről a szél vízcseppeket szórt mindenfelé, s azok mint fényes gyémántok hullottak a földre.

A sebes folyású patak vize megáradt, majdnem kiöntött. Kavarogtak a hullámok, a zavaros víz szalmát, falevelet, rongydarabokat, de még szalmakalapot is sodort magával medrében.

Éppen hazafelé mentem, amikor észrevettem, hogy a fekete kiskutya beleesett a patakba, nyüsztett, megpróbált kiúszni, majdnem sikerült is neki, de egy erős hullám magával sodorta és lenyomta a víz alá. Sírva rohantam haza, belöktem a hátsó udvar kapuját. Szerencsémre bácsikámba botlottam.

- Miért sírsz? Mi a baj?

Elmeséltem neki gyorsan, hogy mi történt a kutyaival. Felkapta sárguló kalapját és már futott is a patakhoz. Én meg utána. A kiskutya még mindig a sodró árral küzdött, de látszott már rajta, hogy fárad. Amikor bácsikámat meglátta, könyörögve nézett a part felé, s úgy nyüsztett, hogy összeszorult a szívem.

- Jaj, jaj! - kiáltozott bácsikám, azt sem tudta mit csináljon. Hirtelen mozdulattal ledobta magáról a kabátját, papucsát, még a zokniját is levette.

- Nézzétek, az öreg még feláldozza magát, hogy kimentse a vízből a kutyát! - nevték ki a gyerekek.

- Erős a víz sodrása, még elpusztul ez a szerencsétlen kutya! - s felgyűrte a nadrágját, kalapját kezében szorongatva egyik lábát bedugta a vízbe.

- Hú, de hideg! - húzta vissza a lábát, aztán csak topogott a parton, vakargatta a fejét és a hullámokkal küzdő kiskutyához kiáltott:

- Tarts ki! Gyere pajtásom, gyere!

Erre az egyik gyerek egy bambuszbottal visszalökte a már majdnem a partra evickélő kiskutyát.

- Lelketlen fattyú! Most boldog vagy? - korholta bácsikám a kölyköt. Néhány gyerek a túlsó partról csúfolta őt.

- Bolond vagy, öreg?! Ilyenkor szalmakalapban szaladgálsz? Csak a teknősbékák járnak így!

- Nyavalyások! - vágott vissza bácsikám és levette a kalapját.

- Tudjátok ti mik vagytok? A teknősbéka szőre meg a bajusza!

Közben nem vette észre, hogy a kutya kiúszott a partra. Szóltam neki, hogy az állat megmenekült. Bácsikám a csuromvizes, didergő kiskutyát ölébe vette majd kézenfogva elindultunk hazafelé. Megszabadultunk a csúfolódó, gonoszkodó gyerekektől is, de azért néhány követ még utánunk hajítottak.

Világossá vált előttem, hogy a bácsikám és a fekete kiskutya milyen elválaszthatatlan jó barátok. Egyszer mégis nagyon megverte. Alkonyodott. A hátsó udvar dús fűvén heverészttem, s egyszer csak hallottam, hogy nyílik a kertkapu. A kiskutya odaszaladt és ugatni kezdett. Bácsikám mérgesen förmedt rá:

- Már a gazdádat sem ismered meg? Hiába etetlek?

Felálltam, riadtan néztem a jelenetet. Bácsikám úgy tett, mintha nem is vett volna észre. Csak szidta a kutyát.

- Ugass! Csak ugass! - emelte ütésre a kezét. - Eltiporlak, te hálátlan dög!

- Mi bajod már megint? Kire haragszol? - kiabálta nénikém a házból. Bácsikám oda se nézett, csak szidta tovább dühösen a kutyát.

- Te is lenézel engem? Ebben a házban már senki nem vesz ember-számba engem? Elég volt! Nem tűröm tovább! Nem leszek senki kapcája!

Bácsikám egyre jobban felizgatta magát és többször is belerúgott a kutyába.

- Megfojtalak, te dög! Kötéllel végzek veled!

- Engem akarsz megfojtani?! Tessék, csak tessék! Már vártam! - szaladt hátra a nénikém és nyújtotta a nyakát.

- Nem rád haragszom - törölgette a homlokáról a verítéket a bácsikám.

- Én, én...

- Ha nem rám, akkor kire? Reggel nem tartottalak vissza! Elmentél kártyázni. Most is mehatsz. Annyi pénzünk csak van, vidd, vidd csak! - Nénikém bácsikám lába elé dobta a betétkönyvet és visszatért a házba.

Bácsikám padlizsánvörös arccal csak állt mereven, mint akit megütött a szél. Aztán legyintett egyet:

- Annyiba se veszek, mint egy kutyát! - mormogta sziszegve a fogai

között.

Ezután nagyon ritkán ment ki az utcára, inkább velem játszott. Kezdtém megszeretni őt.

Amikor beteg voltam, különösen kedves és jóságos volt hozzám. A legtöbbet ő törődött velem. Ápolt is, a játszótársam is volt. Este, amikor a család már aludt, ő még ült az ágyam szélén és vigyázott rám. Ha mégis elbóbiskolt, álmából fölriadva így szólalt meg:

- Mondtam, hogy el ne aludj! Mégis elaludtál! Te haszontalan! - korholta önmagát. - Úgy látszik, hogy ütni kell a fejedet! - mondta keserűen s öklével ütögette kopasz fejét.

Amikor kivettem a kezemet a takaró alól mindjárt rámszólt:

- Meghúlsz! Tedd vissza a kezed! Ha jól megizzadsz, meg fogsz gyógyulni.

Bácsikám szerint minden betegség gyógymódja az, ha jól betakarózunk és a beteget nem csapja meg a hideg levegő. Amikor engem ápolt, minden ablakot bezárt, s a kezemet mindig visszadugta a takaró alá. Erre én a lábamat dugtam ki.

- Türelmesebb légy! Ki kell feküdnöd a betegséget! Tetszett neked a színházi teaárus aranyozott porcelánkannája? Igen? Ha szót fogadsz, holnap megveszem neked.

Bácsikám ígéretének nagyon örültem.

- Én, vén csont egészséges vagyok, szegény gyerek pedig milyen beteg! Mutasd a nyelvedet! Nyújtsd ki, megnézem!

Lehajolt és nézegetni kezdte a nyelvemet. Arcáról eltűnt az aggodalom.

- Nincs nagy baj. Gyomorrontás. Tisztított főtt tojással bedörzsöllek és meg is gyógyulsz.

Frissen főzött keménytojásokkal tért vissza, megtisztította őket és bedörzsölte mindkét tenyeremet, talpamat és mellkasomat. Másnap meg mindenféle finomságokat hozott, amiket nagyon szerettem. Édes szőlőt, olívbogyót, dióba mártott datolyát. Végül pedig elővette az aranyozott porcelán teáskannát. És tényleg olyan volt, mint az a darab, amelyiket a színházban a teaárusnál láttunk.

- Lejártam a lábam a kannáért! - mondta kedvesen és a homlokomra tette a kezét. - Még mindig lázas vagy? Hogy lehet? Tojással

bedörzsöltelek, gyömbérrel is kúrálta és te még mindig lázas vagy. Most egészen mást fogok csinálni. Szájában nyálat gyűjtött össze, levette rólam a takarót, köldökömre tapasztotta a száját és szívta, fújta, közben a szájában levő nyállal még gurgulázó hangokat is adott. Bajusza úgy csiklandozta a hasamat, hogy nem tudtam visszatartani a nevetést. De bácsikám leintett, kérte, még maradjak nyugton. Körülbelül egy perc múlva emelte fel a fejét, arca lila volt, nyakán csak úgy dagadtak az erek.

- Zsibbad az ajkam, mert nagyon beteg vagy - mondta titokzatosan.

Bácsikám orvosi tudománya ezúttal nem segített, állapotom rosszabbra fordult. De ő nem adta fel: gyógyfűveket hozott, teákat főzött nekem. Ez se segített. Végül orvost kellett hívni. A szám kicserepesedett, folyton szomjas voltam és csak forgolódtam, jajgattam az ágyban. Bácsikám puha kezével simogatta a homlokom. Ez megnyugtató. A legkülönbözőbb módszerekkel próbált felvidítani. Mesét mondott, még ördögöt is űzött. Tágra nyitotta szemeit, fiatalos hévvel, súlyos léptekkel járkált az ágyam előtt, s kezeivel űzte el a gonosz, ártó szellemeket. Halálkomolyan csinálta, meg volt győződve arról, hogy a szobában ördög bujkál: a szoba sarkában, az ágy alatt vagy éppen a mellemen fekszik.

- Szörnyű ez az ördög! Bizony. Zöld az arca és hosszú, hegyes fogai vannak.

Kapkodott a levegőbe és kiáltozott:

- Hová bújtál? - És én máris úgy éreztem, hogy levette rólam az ördögöt. A tenyerébe is belenéztem, de nem találtam semmit. És kitört belőlem a nevetés. Elűzte szomorúságomat, enyhítette fájdalmamat. Neki köszönhettem, hogy oly melegnek, ragyogónak és szeretetteljesnek éreztem a világot.

Gyógyulásom után bácsikám a legjobb barátom lett. De már nem tartottak sokáig az együtt töltött vidám napok. Édesanyám elküldött értem valakit, hogy hazavigyen. Családunk ugyanis időközben elköltözött Dél-Kínába.

A búcsúzás előtti napon bácsikám két mandarint és egy piros, csillogó ezüstpénzekkel teli zacskót nyomott a kezembe. Szép ajándék volt tőle. Tudta, hogy szeretem az ezüstöt és már régóta

gyűjtögette számomra.

Elbúcsúztam tőle és elindultunk a kísérőmmel. Kis kőhídon mentünk át. Éppen alkonyodott. Visszafordultam, még láttam őt, intgetett a kapuban, a fekete kiskutya ott üldögélt mellette. Egyre távolodtunk tőlük, amikor az út bekanyarodott és egy fenyőerdőbe értünk. Innen már a ház sem látszott. Szemem tele lett könnyel. Arra gondoltam: vajon látom-e bácsikámat valaha?

A sanghaji fiú

Tavaly ősszel egy család költözött az utcánkba. Csendes emberek voltak, nem érintkeztek jóformán senkivel. Néha láttam csak őket kijönni a házból, aztán sietve visszahúzódtak sötét lakásukba. A család tagjai közül egy idős nénivel gyakrabban találkoztam, amint kosárral a karján szomszédokkal, cselédekkel vagy éppen a csendbiztossal beszélgetett. Úgy vettem észre, hogy a családban ő volt a legbeszédeesebb. A két lánya sokkal tartózkodóbb volt. A nagyobbik dolgozott valahol, napközben többször is hazaugrott kerékpárral. A kisebbik még tanuló lehetett.

Utcánkba költözésünk után szinte mindenki velük foglalkozott, a néni fiáról úgy beszéltek, mint valamiféle szörnyről, aki ki sem mozdult a lakásból. A híresztelések az én kíváncsiságomat is felkeltették a fiú iránt. Egyik nap végre láthattam őt. Eltorzult arca olyan iszonyatot keltett bennem, hogy el kellett kerülnöm. Durván faragott botjára támaszkodott, kezei, lábai csökevényesek voltak: ujjai úgy csavarodtak össze, mint a szőlőinda. Bőre rücskös volt, tele hegekkel. Arcára egy üldözött vad rémülete ült, reszketve nézett körül félelmében. Nem jönnek-e utána gyerekek, nem dobálják-e követ?

Az utcán összesúgtak az emberek a háta mögött, még az emeleti ablakokból is sokan bámultak a szánalmas emberkét. A fiú sántikálva tért vissza a házba és legalább egy hónapig a színét sem láttam. A szomszédok azt állították, hogy az egész család valamilyen érthetetlen észak-kínai tájszólásban beszél. Dermesztő csend ülte meg a házunkat, parányi hang sem szűrődött ki, sokszor viszont óriási lármahallatszott. A gyerekek egymással vagy anyjukkal ordítottak.

Másodszor az utca végén pillantottam meg a fiút, amint éppen fordult be a széles sugárútról. Az utcabeli gyerekek elvették tőle a botját és az út közepére hajították. A fiú ott állt tehetetlenül, egy autó nagy sebességgel közeledett felé. Habozás nélkül odaszaladtam hozzá, felvettem a botját és átnyújtottam neki. Csodálkozva nézett rám majd szó nélkül hazasántikált.

Néhány nappal a történetek után hallottam a szomszédoktól, hogy idegrohamok kínozzák a fiút. Születése óta beteg, idegrendszeri károsodás okozta kezének és lábának torzulásait is.

Egy nyári napon hazafelé tartva észrevettem, hogy ül a kapujuk előtt egy alacsony széken és egy könyvet olvas. Észrevétlenül szerettem volna elmenni előtte, de nem sikerült. Amikor meglátott rámbólintott és mosolygott. Egészen jól nézett ki, amiből arra következtethettem, hogy csak időszakonként lobban fel a betegsége.

Két héttel később a házuk előtt az emeleti ablakból egy fejet láttam kihajolni. A fej mintha egy ketrecben vergődő állaté lett volna. Az övé volt. Betegsége ismét kiújult. Rohama volt. Az ablak alatt szomszédok, gyerekek gyűltek össze, nevetve vagy éppen szájtátva figyelték a jelenséget. A fiú az ablakban állt, mellét kidülesztve, s merev pózban valamiféle értelem nélküli, visszafojtott beszédbe kezdett. Az utcán bámészkodók vihogva nézték a földre ceruzákat, könyveket, papírokat dobáló fiút.

Elindultam haza, nem bírtam tovább nézni mindezt, s egyszer csak valami a lábam elé esett. Egy vastag napló volt. Lehajoltam érte, magammal vittem, gondoltam, majd másnap visszajuttatom neki. De sürgősebb dolgom akadt és meg is feledkeztem a naplóról. Amikor újra eszembe jutott a fiú, a család már kiköltözött a házból. Senki sem tudta, hogy hová.

A napló elején csak mondatokat találtam, amiket különböző könyvekből másolt ki. Aztán mindenféle esemény részleteinek leírásai következtek. Néhány oldal össze volt firkálva, több lap kitépve, mégis legalább nyolcvan oldal olvasható volt. A dátumok tanúsága szerint két év alatt íródtak a feljegyzések, közülük egyik saját életéről, életének egy napjáról számol be.

Az eső csak esik. Végre hazaértem, felmentem a keskeny, korhadtt csigalépcsőn, kalapomból csorgott a víz. A lépcsőforduló sarkában egy öreg kekszes dobozból kialakított kályha állt. Itt, ezen a sötét, füstös helyen főzött édesanyám. Hazajövet az orromat mindig ingerelte a tűzhelyből kiáramló füst. Anyámat majdnem mindig itt találtam, kis széken üldögélt, kezében legyező, szította a tüzet, közben köhögött, folytak a könnyei a maró füsttől. Kicsi volt nagyon ez a konyha, alig fért el a szén, az olajos kanna, a tűzifa, a szójaszószos üvegek, edények és a többi konyhai felszerelés. Közlekedni se volt könnyű a lépcsőn.

Ma hajnalban keltem fel, elindultam munkát keresni: ebédelni se jöttem haza. Egész nap csak járkáltam az esőben.

A munkába állás, amire már régóta vágytam: nem sikerült. Órákig váraкоztam az egyik helyen, s amikor jöttek értem, hogy az igazgató elé kísérjenek, elfogott a félelem és kimenekültem az épületből. Csavarogtam az esőben, egész nap nem ettem, egy korty vizet sem ittam. Hazaérve nagyon kimerültnék éreztem magam, de nem mutattam a szomorúságomat. A szobában minden olyan lehangelő volt. A szénfüsttől kormos, alacsony mennyezet, a nedves, penészes, poloskavérrel szennyezett fal, a kopott, piszkos padló. Mindenütt a megsavanyodott rizs szaga terjengett, az áporodott levegő csak úgy csavarta az orromat.

Észak-Kínából költöztünk ide, úgy éreztük itt magunkat, mint a napfényben kinőtt növény, melyet egy sötét helyre ültetnek át. Minden idegen és szokatlan volt itt. A szobában két húgom üldögélt, a mennyezetről egy csupasz villanykörte lógott, de nem használtuk, mert elrepedt és vastagon borította be a kosz. Olajmécsessel világítottunk. A kanóc lángja kísértetiesen imbolygott. Kisebbik húgom kerek kisasztalán angol nyelvű könyvét, füzetét és szótárát bújta, az idősebbik pedig készülődött, tanítani indult. Otthoni ruháját utcaira cserélte, mellén a gombok még nyitva voltak, éppen az arcát púderezte a tükörben.

- Visszajöttél, bátyám?

Nem válaszoltam, ledőltem fáradtan az ágyra. A tükörből sovány, homályos arc tekintett rám. Miután felöltözött, teát készített magának, leült az ágyam szélére és kortyolgatni kezdte:

- Amíg nem voltál itthon, majdnem baj történt. Ebédeltünk, amikor átjött a szomszédból Csao néni, a varrónő és pénzt akart anyánktól kölcsönkérni. Hát nem ravasz? Van pénze, mégis hozzánk jön. A mama túlságosan is hiszékeny, majdnem odaadta a pénzünket.

Húgom mostanában mintha megváltozott volna, mindent jobban tudott másoknál. Régebben nem volt ilyen. Szeretett labdázni, futni, ugrándozni, vidáman, önfeledten játszadozni. De már eltűnt arcáról a fiatalos derű, nem úgy élt, mint a többi lány. Mindig csak a gondok, a házasság eszébe se jutott. Amikor anyám a témát mégis szóba

hozta, zokogni kezdett:

- Megyek tanítani, hogy pénzt keressek - nézett maga elé. - A rizs megint drágább lett!

Felvette az esőkabátját és sietve távozott. Az esőcseppek kitarthatóan verték az ablakot, kishúgom halkán mormolva olvasott a mécses lángja mellett. Csendesen heverésztem az ágyon, néztem a mécses lángját, ahogy imbolygott a falakon.

Az utóbbi években sok minden történt velem. Anyám is nagyon megváltozott, fehér lett a haja, fogai kihullottak, hangja más lett, olyan, mintha mindig veszekedne valakivel. Türelmetlenné vált, nagyon hamar dühbe gurult.

A lépcső felől zajt hallottam, valaki beszélni kezdett, megismertem anyám hangját. A háztulajdonos bejárójával beszélgetett:

- Mondd, jogos a haragom? Reggel javítottam meg a kályhát. Még ki se száradt az anyag, máris megrepedt. Kerestem a kályhást, hogy beszéljek a fejével, de a csendbiztos beleavatkozott. Azt mondta, hogy mit akarok én száz yüanért megjavíttatni. Ennyiben állapodtunk meg - feleltem neki -, ha kevesellte, miért vállalta el? Reggel javította meg, egy nap alatt nem mehet tönkre.

- Mit képzelsz maga - fortyogott a csendbiztos - örökké fog tartani a kályha? Megjavította. Ha jobb kályhát akar, vegyen másikat!

- Most mondd! - folytatta anyám - Mi köze a csendbiztosnak ehhez.

Anyám becipelte a szobába a rozoga kályhát, nagyon dühös volt.

- Menjen a francba az a hülye csendbiztos! Olyan kicsi lakásban élünk, hogy még fingásra sincs hely. Nem szenvedek eleget, még ő is piszkál engem!

Anyám lassan hatvan éves lesz és valóban sokat szenvedett már szegény. Sokszor ilyen semmiségek is felingerlik. Tavaly, holdújév előtt ugyanez a csendbiztos megállította anyámat és pénzt kért tőle. Gorombán szólt rá, hogy mindenkinek lehet adni, csak neki nem. Anyám annyira felizgatta magát, hogy majdnem elájult. Másnap megintegtettem neki és Wan úrnak szólította.

Amikor valami baj ér minket anyám mindig felidézi a régi jóslatot, amit jövendőlték neki:

- Igazat mondott a jósnő. Nem gondoltam volna, hogy idős koromra

ennyi szenvedés ér engem.

Amikor panaszkodott, megpróbáltuk vigasztalni és sovány arca mosolyra derült. Mostanában már mindnyájan rosszkedvűek vagyunk, egymással is türelmetlenek, gyakori szóváltásainkkal csak még jobban elszomorítjuk őt. Tíz éve még boldog, elégedett asszony volt, a hűvös nyári estéken üldögéltünk a datolyafa alatt, legyezővel kergettük a szúnyogokat és mesélt nekünk. Fejből el tudta mondani a húszkötetes "Égi esővirág" című mesegyűjteményt, a "Három fejedelmet" és a "Vízparti történetet". De hol vannak már ezek az idők?

- Qi Hua, miért nem jöttél haza ebédelni? - kérdezte tőlem váratlanul.

Ez a rekedt hang az én anyámé? Hol rejtőzik kedves mosolya, jószágos tekintete? Ó, ti csodálatos, színes mesék, mennyire vonzottatok engem, engem hová lettetek?

Anyám a szürke rizseszsákból egy bögre rizst tett az asztalra és szemeztetni kezdte. Kis székén ült a nagyanyámtól örökölt rövidlátó szemüvegével, melynek egyik szára le van törve, cérnával kötötte anyám a fülére.

Nyugtalan lettem, az volt az érzésem, hogy anyám tovább fog kérdeztetni és nem tudtam mit is válaszolhatnék neki. Szedegette a rizsből a kavicsokat, az üres rizshéjakat.

- Miféle hatósági rizs ez! - mormolta maga elé. - A japánok azt akarják talán, hogy pelyvát együnk? Víz nincs már napok óta. Nehezebb vizet szerezni, mint vért! Az utca végéről kell hordani. Az árak csak emelkednek, mi lesz velünk?

Anyám egyre többet beszélt mostanában. Mindenkinék panaszkodott. Ismerősnek, ismeretlennek, mindegy volt, hogy kinek: csak beszélt, beszélt, nem volt se vége, se hossza.

- Már egy hónap telt el a nagyanyátok halála óta, nemsokára szertartás lesz az emlékére - mondta a rizs szemelgetése közben.

- Nagynénétek nem is volt itt nagyanyátok halála óta, ha ő nem jön, én se megyek hozzá. Igazságtalan az élet. Ő gazdagodik, nekem meg nincs szerencsém.

Levetette a szemüvegét és dörzsölgetni kezdte a szemét:

- Jaj, a derekam már megint! Ebben a hónapban szültem a nővéredet

- Ez a hónap a betegségem hónapja. Gyere, segíts egy kicsit nekem!
- Még nem tanultam semmit! - felelte a húgom bosszúsan.
- Látom nem szeretsz dolgozni. Amikor hívlak, neked mindig más dolgod akad. Azt hiszed, hogy aki tanul, az mást nem is csinálhat? Úgy kell téged nógatni, mint a rossz lovat! Persze az nem tetszik, ha evés közben ráharapsz egy kavicsra. Azt gondolod, hogy a rizstisztítást csak nekem, az öregnek kell csinálni?
- Ma már kimostam két lepedőt. Délben elhoztam a hatósági rizsada-gunkat.
- Én meg csak itt játszom, ugye? Az jó lesz, ha idős anyád belesza-kad a munkába?
- Megrendelhetnénk a rizs tisztítását, de azt maga nem engedi!
- Tudod jól, hogy miért nem. Takarékoskodnom kell! Ti persze nem törődtek a pénzzel! Nem becsületek meg. Én mindig egyedül gürcöl-tem, nagyon sok munkáért alig kaptam valami pénzt.

Összeszorult a szívem, nem is éreztem éhséget csak hányingert. Az ilyen szóváltások egyre gyakoribbá váltak a családban. Anyám mindig méregbe gurult. Megöregedett, nehezen bírta a munkát, fáradt és ideges volt. Eleinte fullasztó volt számomra ez a légkör, magá-nyosnak és szomorúnak éreztem magam, de most már megtanultam elviselni az elviselhetetlent.

Váratlanul nagynéném lépett be a szobába. Gyűlöltem őt, látni se szerettem. Észak-Kínából érkezünk ide, senkitől nem várhattunk segítséget rajta kívül. Egyetlen rokonunk volt itt Délen. Egy hónapig sem laktunk nála és el kellett költöznünk tőle. Még most is látom magam előtt álszent mosolyát és hallom édeskés hangját.

- Ritka vendég vagy nálunk testvér. - szólalt meg anyám. - Két hónapja nem láttalak.

- Nagyon sok a dolgom - felelte nevetve. - Régóta készülök hozzátok látogatóba, anyánk halála óta te vagy a család legidősebb tagja.

Velünk szemben a falon lógott nagymama arcképe. Anyám nézte a képet majd megszólalt:

- Itt, Sanghajban, ha egy méterre leásnak a földbe már vizet találnak. Napok óta esik, félek, mi lesz anyánk koporsójával.

- A férjem, Weinu kiment a tegnap a temetőbe, mindent rendben

talált. Egy kőfaragóval kimérték a sírkő helyét. Ha elállt az eső, felállítják a sírkövet.

- Tartozom neked tizenötezer yüannal, amit anyánk temetésekor Weinu fizetett ki helyettem. Vissza fogom majd adni.

- Nem azért jöttem, hogy visszakérjem a pénzt, hanem, hogy beszélgessünk egy kicsit.

Nagynéném komor arccal folytatta:

- A japánok indította háború az oka, hogy nem megy jól az üzlet. Weinu vállalata a csőd szélén áll. Minden pénzünket áruba fektette, vagy lesz belőle pénz vagy nem. Lehet, hogy mindenünk elúszik! Az emberek csak azt látják, hogy luxus lakásban élünk, van kocsink, azt hiszik rólunk, hogy nagyon gazdagok vagyunk. Már azt beszélnek rólunk, hogy Weinunak bankja is van Hangcsouban. Honnan veszik?

Nagynéném ha eljön hozzánk, mindig arról panaszkodik, hogy milyen rosszul megy a soruk. De soha nem mond igazat, mosolya hamis, jajgatása csak színészkedés. Nem is hallgattam tovább, kimentem az esőbe. A szél csak süvített, rázta az ajtót és az ablakot. A mennyezetről csöpögő víz egy mosdótálba folyt. Az utcai lámpa sápadt fényében láttam, hogy veri a szél az esőt a fénylő utca-kövekre. Húgom közben megérkezett én is visszatértem a szobába. Anyám sajnálkozva jegyezte meg:

- Szegény gyerek, milyen sora van! Szakadó esőben se ül riksába, sajnálja a pénzt.

Nénikém nem szerette nagyobbik húgomat, gyakran tettek egymásnak csípős megjegyzéseket. Nagyobbik húgom fölakasztotta az esőkabátját egy szögre, leült az asztalhoz és szótlanul ette a hideg rizst.

- Szuyi - kérdezte anyám - nem akarsz átöltözni? Kikészítettem a ruhádat.

Húgom nem válaszolt, elmosogatta az evőeszközét, a pálcikákat, helyükre tette a konyhaszekrénybe. Bármilyen nyomorúságos körülmények között éltünk is, mindig fenntartotta a tisztaságot és a rendet.

- Szuyi, mi van ma veled? - kérdezte tőle anyám.

- Ha vége lesz a háborúnak elmegyek tőletek - felelte Szuyi.

- Keményedik a szárnyad. A háború után mindenki arra száll, amerre

akar. Majd meglátjuk, hogy ki megy el és ki marad.

- Szuyi, ne beszélj bolondokat, anyád hatvan éves - szólalt meg nagynéném.

- Hagyd ki ebből anyámat! - bújt a takarója alá és sírni kezdett.

- Úgyis elmegyek, majd meglátjátok, hogy elmegyek innen a háború után!

- Ha menni akarsz, menj, senki nem tart vissza! - mondta anyám dühösen. Nem tarthatlak örökké magam mellett.

Megint ez a veszekedés - tépelődtem magamban. Miért nem élhetünk mi békességben? Miért nem tudjuk megérteni, vigasztalni egymást? Ha egyszer valaki megtalálná a naplót!

A szoba egyre sötétebb lett, a zúgó szélben fájdalmasan hullottak az esőcseppek.

- Sikerült ma munkát találnod? - kérdezte anyám.

- Nem érzem jól magam - feleltem.

- Voltál munkát keresni vagy nem?

Nem válaszoltam. Anyám szomorúan nézett rám. Mindent megértett. Hogy is tudnám neki megmagyarázni a történeteket. Az igazgató, akinél jelentkeznem kellett volna, két órát késett. A hidegtől megdermedt a lábam, mert mindig ugyanabban az ócska cipőben járok. Riadtan ültem és vártam, az emberek undorral méregettek, a fejemet sem mertem felemelni. Végre megérkezett az igazgató, s amikor hozzámlépett valaki, hogy bevezessen az irodájába, a félelem úgy erőt vett rajtam, hogy mint egy űzött vad menekültem el onnan.

- Te pontosan olyan vagy, mint az apád volt! - korholt anyám hosszú szünet után. - Természete miatt az egész életem szenvedéssel telt.

Nem tudtam tovább hallgatni őt, fejemre húztam a takarómat. Nyomott volt a levegő, anyám szavai fájdalmasan érintettek és hirtelen mélységes gyűlöletet éreztem az engem eltemető, penészes, dohos szoba iránt, gyűlöltem ezt a szürke életet. Nagynéném mielőtt távozott elhívta anyámat másnapra főzni, mert több vendéget is várnak. Anyám megígérte, hogy elmegy. Vendégnek még soha nem hívták.

- Ne menj el holnap a nénikénkhez! - szóltam rá ingerülten.

- Miért? Itthon úgyis rosszul érzem magam, miért ne mehetnék el?

- Cselédnek hívott téged!
- Ne avatkozz a dolgaimba! Elmegyek, ha el akarok menni! Milyen jogen szólsz te ebbe bele?
- Hogy lehetsz ilyen buta?
- Buta! Azt mondtad, hogy buta vagyok? Velem még soha nem beszéltek így.

Szívem gyorsan vert, forgott velem a szoba, szédültem, szinte magamon kívül voltam, magam sem tudom, hogy miért, de megmar-koltam egy poharat és a földhöz vágtam. Testem görcsbe rándult, remegni kezdtem.

- Takarodj innen! Takarodj! - ordította anyám.
- Örült vagyok! Örült! - kiáltottam.
- Mama, mama, bocsáss meg neki! Valahol biztosan felizgatták - kérlelte anyámat kisebbik húgom.
- Azt hiszitek, hogy nekem minden mindegy! Rajtam töltitek ki a mérgeteket? Miféle embernek néztek ti engem?
- Én vagyok a hibás - mondta Szuyi - Én idegesítettelek fel téged.
- Jó gyerekeket neveltem! - sírt keservesen és pofozta, ütötte saját magát.
- Nem bírom tovább! Nem maradok itt tovább! - kiáltozott kétségbe-esetten Szuyi.

- Menj! Menj csak! Takarodj! Ha te elmész, elmegyek én!

Anyám sietve felöltözött és kirohant a szobából.

A szoba megtelt csenddel. Forgott velem minden, utáltam magam mindazért, amit tettem. Sígni szerettem volna, de nem tudtam. Lázás homlokomat egy hűvös kéz simogatta. Szuyi fekete könnyes szemei szeretettel tekintettek rám.

- Még utoléred őt! Menj utána! - kérlelte. Szememből kibuggyant a könny és folyt végig az arcomon.
- Megyek, rögtön megyek - feleltem. Magamra kaptam a ruháimat és elindultam a sötét, sáros utcán. A tenger felől a szemembe fújt a szél, s ez kijózanított.

A sötétben egy varangyos béka ugrott elé. Fölemelt fejjel, kidülledt szemekkel nézett rám és csak kvartyogott. Le akartam hajolni érte, de abban a pillanatban ez a szegény csúnya kis állat beugrott az egyik ház esőcsatornájába és eltűnt a sötétben. Egyedül maradtam. Nagy, meleg könnycseppek gördültek ki a szememből. Az eső elállt, a csillagokkal kirakott égbolt békésen vigyázott a földre.

Tartalom

Előszó	3
Lótuszvirág	9
A tanulóbonc	57
Bácsikámnál Pekingben	119
A sanghaji fiú	133

Polgár Ernő író, dramaturg, a Madách Színház tagja. *Hullámsír*, *Hazatérők*, *Ady* című drámái 1983-ban jelentek meg. *Túl az Egyenlítőn* című színdarabját a Madách Színház mutatta be 1985-ben. *Randevú Bangkokban* című drámakötete 1991-ben jelent meg, melyben a címadó vígjáték mellett helyet kaptak az *Eltélttek* és a *Tűzjárók* című drámák is.

1992-ben publikálta *A sárga csillagok nyomában* című munkáját, mely a bácskai gettó irodalmi szociográfiája.

Útinaplóját, a *Philemon fedélzetén a világ körül* című könyvét a Szabad Föld közölte folytatásokban 1992-ben. Válogatott elbeszéléseit 1994-ben *Légy a feleségem!* címmel tette közzé. Ebben a könyvében Japánban és Kínában játszódó történetek olvashatók.

